

Structuurvisie en plan-MER Maasdriel

Deel A: Ruimtelijk Casco

Gemeente Maasdriel

Structuurvisie en plan-MER Maasdriel

Deel A: Ruimtelijk Casco

Gemeente Maasdriel

Datum:

3 maart 2010

Projectgegevens:

STV01-MAD00005-01F

BYL01-MAD00005-04A

CROONEN ADVISEURS

ruimtelijke vormgeving & ordening

Postbus 435 – 5240 AK Rosmalen

T (073) 523 39 00 – F (073) 523 39 99

E info@croonen.nl – I www.croonenadviseurs.nl

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Algemeen	1
1.2	Doelstelling	1
1.3	Opzet van de structuurvisie	2
1.4	Plan-MER	4
1.5	Proces	5
1.6	Leeswijzer	5
2	Ruimtelijke structuur	7
2.1	Positionering in de regio	7
2.2	Lagenbenadering	9
3	Ruimtelijk beleid	25
4	Visie op hoofdlijnen	27
4.1	Zelfbeeld	27
4.2	Visie Maasdriel 2020+ (Gemeente Maasdriel, 2008)	28
4.3	Visie op hoofdlijnen	31
5	Ruimtelijk Casco	39
5.1	Bestaand(e) kern/lint	39
5.2	Verzorgingskern	41
5.3	Kleine Kern	41
5.4	Bestaand bedrijventerrein	41
5.5	Afweegbaar gebied voor dorpsuitbreiding	42
5.6	Afweegbaar gebied voor wonen in het groen	43
5.7	Afweegbaar gebied voor bedrijvigheid	44
5.8	Maasfront	44
5.9	A2	44
5.10	Bestaande infrastructuur	45
5.11	Zoekgebied ontsluitingsweg Kerkdriel	45
5.12	Uiterwaarden	46
5.13	Ecologische Hoofdstructuur	46
5.14	Natuurgebied - Natura 2000	47
5.15	Dijken	47
5.16	Oeverwallen	48
5.17	Komgronden	49
5.18	Openheid	50
5.19	Fort	51
5.20	Bestaand landgoed/kasteel	51
5.21	Eendenkooi	51
5.22	Herstructureringsgebied glastuinbouw	52
5.23	Afweegbaar gebied voor glastuinbouw	52
5.24	Nieuw landgoed	53

5.25	Groene buffer	53
5.26	Groene geleidingszone	54
5.27	Groene inpassing	54
5.28	Recreatieve knoop	54
5.29	Grootschalige recreatieve voorziening	55
6	Notitie Reikwijdte en detailniveau	57
6.1	Inleiding	57
6.2	Waarom een plan-m.e.r.?	57
6.3	Stappen en inhoud plan-m.e.r.	60
6.4	Reikwijdte en Detailniveau	62
7	Bronnen	71

Bijlage 1: Kader m.e.r.

1 Inleiding

1.1 Algemeen

De gemeenteraad van de gemeente Maasdriel heeft op 8 april 2004 de 'StructuurvisiePlus 2004-2015' vastgesteld. Deze structuurvisie geeft de gemeentelijke kaders voor het beheer en de ontwikkeling van stedelijk en landelijk gebied in de periode van 2004 tot 2015. Deze structuurvisie is op diverse vlakken aan actualisering, maar ook uitwerking toe. Na de vaststelling hebben zich namelijk diverse ontwikkelingen voorgedaan, die het noodzakelijk maken om de visie bij te stellen.

Ten eerste gaat het om nieuw beleid op lokaal, regionaal en nationaal niveau, waarvan de consequenties niet integraal ruimtelijk zijn vertaald. Te denken valt aan de Nota Ruimte, het Streekplan 2005 van de provincie Gelderland, de streekplanuitwerking Zoekzones wonen en werken, maar ook nieuw beleid op gemeentelijk niveau. Het gaat dan vooral om de op 3 juli 2008 vastgestelde Visie Maasdriel 2020+. In dit document heeft de gemeente haar ambitie voor de toekomst geformuleerd, welke nadrukkelijk moet doorwerken in de te actualiseren structuurvisie.

Ten tweede heeft er sinds de vaststelling van de laatste structuurvisie de nodige planvorming en -uitvoering plaats gevonden die verankerd dient te worden in de structuurvisie. Het gaat dan veelal om woningbouwprojecten, maar ook om kleinschalige ontwikkelingen in het buitengebied ten behoeve van de vitaliteit van het landelijke gebied.

Ten derde vormt de komst van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) een belangrijke aanleiding om te komen tot een nieuwe gemeentelijke structuurvisie. Op 1 juli 2008 is de nieuwe Wro (met daarin de Grondexploitatiewet) in werking getreden. Deze wet verplicht gemeenten te beschikken over een grondgebieddekkende gemeentelijke structuurvisie, waarin de hoofdlijnen van het ruimtelijk beleid staan beschreven. In ruil daarvoor opent de structuurvisie de weg naar een betere uitvoering van het ruimtelijk beleid door middel van het vaststellen van locatie-eisen en het kunnen verhalen van bovenplanse kosten. Hierdoor zijn gemeenten beter in staat regie te voeren op de uitvoering van beleid.

1.2 Doelstelling

De structuurvisie moet fungeren als een document op hoofdlijnen, dat kaderstellend is voor de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente Maasdriel. De visie mag voortborduren op de bestaande StructuurvisiePlus, maar moet daarin meer nadrukkelijk de gemeentelijke ambitie uit de Visie Maasdriel 2020+ doorvertalen. De op te stellen structuurvisie zal een functie vervullen als grondpolitiek instrument. De nieuwe Wro (met name onderdeel Grondexploitatiewet) biedt de mogelijkheid om via een structuurvisie bij particuliere ontwikkelingen de programmatische invulling van het woningbouwprogramma en het kostenverhaal van bovenplanse kosten beter af te dwingen. De gemeente Maasdriel wil de structuurvisie hiervoor ook benutten.

De structuurvisie moet helderheid verschaffen in het ruimtelijk beleid van de gemeente Maasdriel en de wijze waarop zij deze tot uitvoering wil brengen. Deze helderheid is gewenst voor inwoners en ondernemers, als ook voor andere (semi-)overheden en maatschappelijke partners.

De gemeente Maasdriel beoogt met de opstelling van de structuurvisie meerdere inhoudelijke en procesmatige doelen te bereiken:

- integrale visievorming voor de lange termijn;
- bijeenbrengen en afwegen van belangen (inhoudelijk en procesmatig);
- toetsings- en inspiratiekader voor ruimtelijke beslissingen:
 - 'bottom-up' voor regionale en provinciale planvorming;
 - 'top-down' voor ruimtelijke initiatieven;
- basis voor uitwerking in sectoraal beleid en in juridisch-planologische kaders (zoals bestemmingsplannen);
- basis voor uitvoering: stellen locatie-eisen, verhalen bovenplanse kosten, vestigen voorkeursrecht.

1.3 Opzet van de structuurvisie

Om zo goed mogelijk bij bovenstaande doelstellingen aan te sluiten, wordt deze structuurvisie onderscheiden in twee delen die qua globaliteit, flexibiliteit en planperiode sterk van elkaar verschillen.

Deel A: Ruimtelijk Casco

In deel A wordt vanuit een bondige analyse een visie geformuleerd op het plangebied. Deze visie bestaat uit het ontwikkelingskader (bestaand en nieuw beleid) en droombeeld (mission statement) voor de lange termijn en komt tot stand door een locatieoverstijgende discussie. Het Ruimtelijk Casco beoogt de samenhangende structuren naar boven te halen en hieraan logische strategieën te koppelen, waarmee het een casco vormt voor concrete projecten en plannen. Het is een afwegingskader, maar tegelijkertijd ook een inspiratiekader voor ruimtelijke ontwikkeling. Het Ruimtelijk Casco geeft richting zonder te spreken over een programma. Het geeft de mogelijkheden weer en is flexibel wat betreft de exacte invulling op de korte termijn.

Deel B: Projectenplan

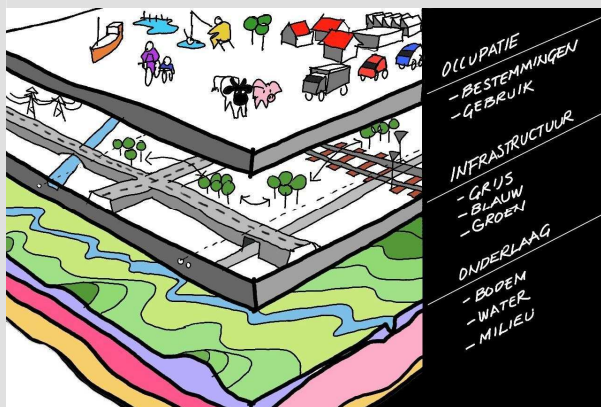
In deel B worden de ruimtelijke opgaven voor de korte en middellange termijn benoemd en de meest geschikte locaties hiervoor aangewezen. Daarnaast formuleert de gemeente welke concrete projecten en plannen op korte termijn richting uitvoering worden gebracht en hoe deze gerealiseerd gaan worden. Het projectenplan zal periodiek worden geactualiseerd en geeft daarmee steeds voor een bepaalde periode weer, op welke wijze het droombeeld tot uitvoering wordt gebracht.

Voorliggend rapport beschrijft deel A: Ruimtelijk Casco. De werkwijze van dit Ruimtelijk Casco bestaat uit twee belangrijke stappen; een analysefase waarin de uitgangspunten worden beschreven en een visiefase waarin de ruimtelijke koers wordt geformuleerd.

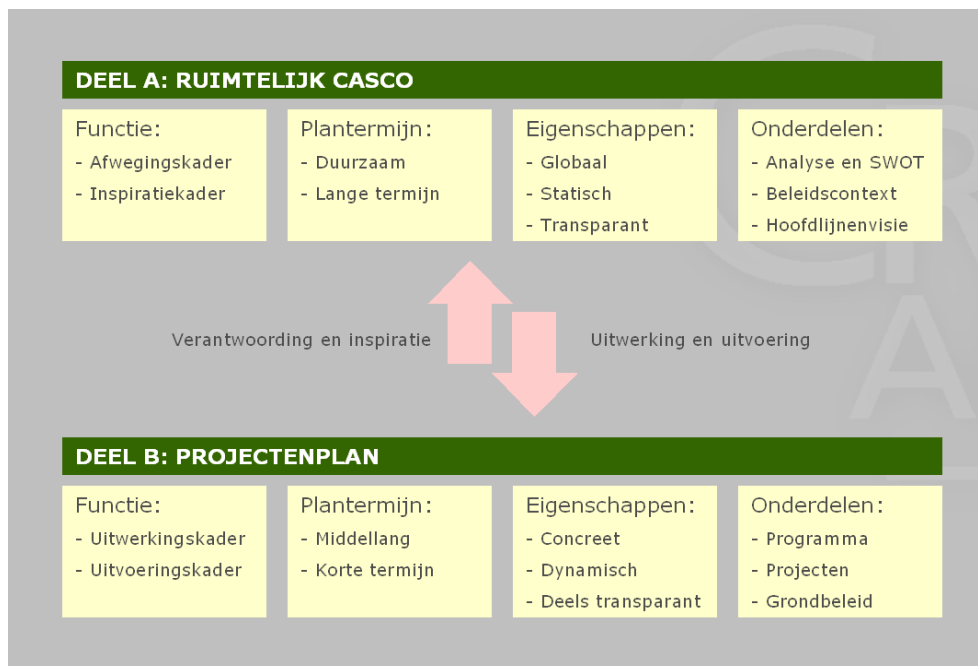
De analyse van de bestaande situatie vormt een belangrijke bouwsteen voor de uiteindelijke visie. Het karakter van de gemeente, de aanwezige kwaliteiten en waarden zijn tenslotte sturend voor wat er de komende jaren ruimtelijk mogelijk is. In dit Ruimtelijk Casco wordt de zogenaamde lagenbenadering toegepast om de duurzame ruimtelijke waarden binnen de gemeente Maasdriel in beeld te brengen.

De 'Lagenbenadering'

De lagenbenadering is een methode van het afwegen van ruimtelijke beslissingen waarbij de meest kwetsbare waarden in een gebied sturend zijn. Ontwikkelingen in de zgn. bovenste lagen (wonen, werken, recreëren, etc.) richten zich daarbij op de waarden en kwaliteiten vanuit de onderste lagen (water, cultuurhistorie, natuur, etc.) en de infrastructuur. Het grote belang van de onderste lagen komt voort uit de onvervangbaarheid van deze waarden.

Daarnaast heeft ook het bestaande ruimtelijke beleid zijn weerslag op de ontwikkelingspotenties voor bestaande en nieuwe functies. Verschillende regionale en lokale studies en beleidsvisies doen uitspraken over het grondgebied van de gemeente Maasdriel. Deze structuurvisie schept duidelijkheid over de plannen en beleidsstukken die voor de gemeente Maasdriel van belang zijn.

In de visiefase wordt de ruimtelijke koers op hoofdlijnen uitgezet, welke er voor zorgt dat de geanalyseerde ontwikkelingspotenties benut worden, maar tegelijkertijd voorkomt dat conflicten ontstaan tussen het ruimtegebruik en de duurzame gebiedskwaliteiten. Deze koers vormt het inspiratiekader en afwegingskader voor ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente Maasdriel.

1.4 Plan-MER

De in de Visie Maasdriel 2020+ beschreven ontwikkelingen op het gebied van wonen (nieuwe woonwijken) en werken (bedrijventerreinen en agrarische corridor) kunnen consequenties hebben op het milieu in de gemeente Maasdriel. Deze en andere ruimtelijke ontwikkelingen kunnen niet alleen negatieve, maar ook positieve milieueffecten tot gevolg hebben. De ontwikkelingen betreffen mogelijk m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten. Bovendien is het op voorhand niet uitgesloten dat ontwikkelingen een negatief effect hebben op het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Waal. Hierdoor kan sprake zijn van een noodzakelijke 'passende beoordeling' en daarmee ook een verplichting tot het opstellen van een plan-MER.

Het instrument plan-MER brengt de mogelijke milieugevolgen al in een vroeg stadium in beeld. De gemeente Maasdriel ziet het plan-MER om die reden niet als een verplichting, maar juist als een instrument dat kansen biedt om mogelijke ontwikkelingsrichtingen (scenario's) op een transparante wijze in beeld te brengen en tegen elkaar af te wegen. Daarmee kan het ook als een transparant communicatiemiddel worden ingezet.

Door het instrument plan-MER vroegtijdig en parallel met de structuurvisie in te schakelen wordt voorkomen dat de suggestie bij bewoners en belangengroepen wordt gewekt dat gemaakte keuzes achteraf worden 'gladgestreken'.

Het instrument plan-MER wordt immers niet pas achteraf ingeschakeld om reeds gemaakte keuzes te verantwoorden, maar wordt al vanaf het eerste stadium gebruikt om te maken keuzes te onderbouwen.

In voorliggend deel A: Ruimtelijk Casco is de notitie Reikwijdte en Detailniveau opgenomen. Deze notitie bevat een samenvatting van de uitgangspunten (doel, beleidskader, ruimtelijk casco, huidige situatie en autonome ontwikkeling) van de structuurvisie. In de notitie wordt ingegaan op de doelstelling van de structuurvisie en het plan-MER en wordt aangegeven welke onderdelen uit de structuurvisie in het plan-MER zullen worden beschreven en op welk detailniveau. Vooralsnog wordt uitgegaan van een kwalitatieve beschrijving van de effecten. Belangrijk onderdeel in de notitie Reikwijdte en Detailniveau is ook het definiëren en afbakenen van mogelijke alternatieven of scenario's.

Verder wordt nagegaan of het plan-MER in moet gaan op alleen de m.e.r.- (beoordelings)plichtige activiteiten en eventuele activiteiten die negatieve gevolgen hebben op het Natura 2000-gebied of op alle milieuaspecten.

1.5 Proces

Voorliggende structuurvisie is tot stand gekomen na een uitvoerig proces met ambtenaren van de gemeente Maasdriel. In diverse bijeenkomsten is gebrainstormd over verschillende thema's als wonen, werken, landbouw, infrastructuur, landschap, recreatie etc. Dit heeft uiteindelijk geleid tot het Ruimtelijk Casco zoals dat in hoofdstuk 5 is beschreven.

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van deze structuurvisie wordt de bestaande situatie geanalyseerd aan de hand van de lagenbenadering. De gebiedskwaliteiten worden in beeld gebracht en een korte historische schets geeft inzicht in de ontstaansgeschiedenis van Maasdriel. Hoofdstuk 3 geeft inzicht in de beleidsuitspraken die zijn gedaan op Europees, landelijk, provinciaal, regionaal en gemeentelijk niveau. Uitsluitend ruimtelijk relevante uitspraken die van invloed zijn op het ruimtegebruik in de gemeente Maasdriel worden in dit hoofdstuk behandeld. Hoofdstuk 4 beschrijft de visie op hoofdlijnen en in hoofdstuk 5 wordt het Ruimtelijk Casco beschreven, het visiebeeld voor de langere termijn. In hoofdstuk 6 is de notitie Reikwijdte en Detailniveau opgenomen. Hoofdstuk 7 tenslotte bevat de bronnenlijst.

2 Ruimtelijke structuur

2.1 Positionering in de regio

De gemeente Maasdriel beslaat min of meer de zuidoostelijke helft van de Bommelerwaard. Het is een groen, open polderlandschap met een aantal verspreid gelegen kernen, te weten: Alem, Ammerzoden, Hedel, Heerewaarden, Hoenzadriel, Hurwenen, Kerkdriel, Rossum, Velddriel, Well en Wellseind, samen goed voor zo'n 23.800 inwoners. De gemeente is ontstaan door samenvoeging van de voormalige gemeenten Ammerzoden, Hedel, Maasdriel, Rossum en Heerewaarden.

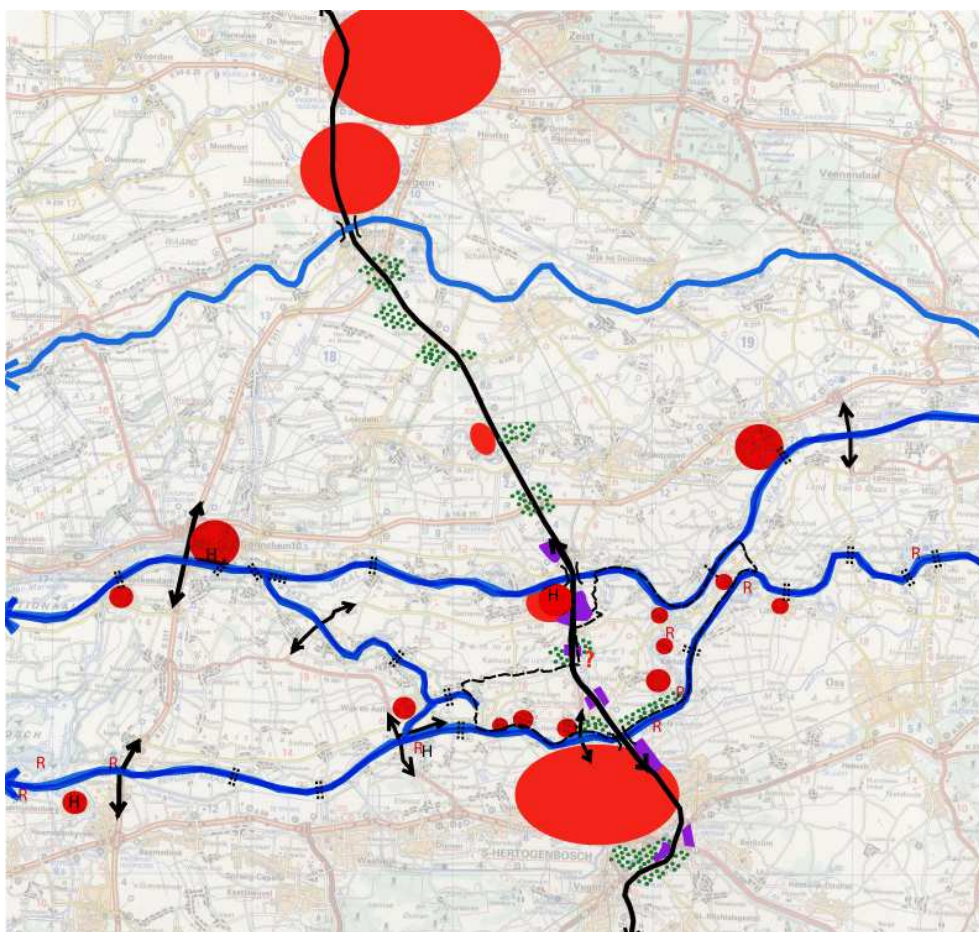
Maasdriel heeft een bijzonder strategische ligging. De gemeente is namelijk gesitueerd aan (de) drie belangrijk(st)e vervoersassen van Nederland: de snelweg A2, die van noord naar zuid heel Nederland doorkuist, en de rivieren Maas en Waal.

Met de ligging langs de snelweg A2 ligt de gemeente Maasdriel aan een belangrijke vervoersas tussen Utrecht en 's-Hertogenbosch: beide steden die zich sterk ontwikkelen. Bovendien ligt de gemeente in de noordflank van 's-Hertogenbosch.

Naast belangrijke vervoersassen in de vorm van weg en water loopt er ook een belangrijke spoorverbinding door de gemeente Maasdriel: de spoorlijn tussen 's-Hertogenbosch en Utrecht. Er ligt echter geen station binnen de gemeentegrenzen. De dichtstbijzijnde stations zijn te vinden in Zaltbommel en 's-Hertogenbosch.

De gemeente Maasdriel is een landelijke gemeente met veel ruimte en waardevolle (natuur)landschappen in vergelijking met de grootstedelijke regio's waartussen de gemeente gelegen is.

Het kaartje op de volgende pagina geeft een overzicht van hoe de gemeente Maasdriel in groter verband, vanaf de belangrijke vervoersassen, gezien kan worden. Op het kaartje staat de snelweg A2, die 's-Hertogenbosch met Utrecht/Nieuwegein verbindt, de rivieren Maas en Waal (en de Lek) met bijbehorende oversteekplaatsen, de overige kernen langs deze vervoersassen, de bedrijventerreinen, groen-/natuurwaarden en recreatieve waarden.

	gemeentegrens		rivier
	A2		oversteekplaats
	stedelijk gebied		veerpont
	historische kern		groen-/natuurwaarden
	bedrijventerrein		recreatieve waarden

Positionering Maasdriel in de regio

2.2 Lagenbenadering

De gemeente Maasdriel is geanalyseerd op basis van de lagenbenadering. De ruimtelijke situatie wordt uiteengelegd in drie lagen met een verschillende dynamiek. Het betreft het natuurlijk systeem, de netwerkenlaag en de occupatielaag.

De onderste laag gaat in op landschapskenmerken en de ontstaansgeschiedenis van de kernen. Ook belangrijke water- en groenstructuren komen aan de orde. De netwerkenlaag beschrijft de infrastructurele verbindingen in de gemeente en de occupatielaag besteedt aandacht aan de gebruiksfuncties die de grond heeft. Vooral wonen en werken zorgen voor een belangrijke ruimtevraag. Vanuit een historisch perspectief is de huidige structuur beschreven. De subparagrafen zijn onderverdeeld in twee delen. Het eerste deel van de paragraaf beschrijft de historische ontwikkeling en het tweede deel van de paragraaf beschrijft de huidige situatie. Beide delen hebben een duidelijke relatie met elkaar. Bij de onderste laag is deze onderverdeling losgelaten. De ondergrond is namelijk minder aan verandering onderhevig.

2.2.1 Onderste laag - Het natuurlijk systeem

De Bommelerwaard en Maasdriel zijn te karakteriseren als een agrarisch cultuur- en rivierenlandschap. De kenmerken van dit landschap zijn het resultaat van langdurige ontwikkeling.¹

Abiotische opbouw

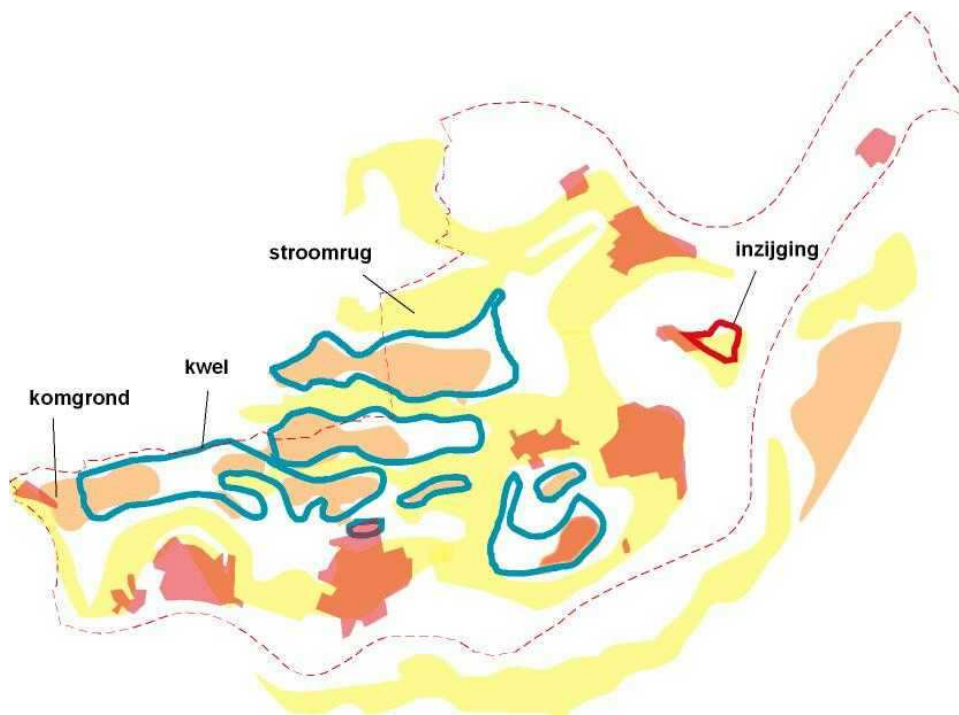
Geologie

De geologie geeft de opbouw van de totale bodem aan. Tijdens het Pleistoceen zijn in Maasdriel drie verschillende lagen afgezet door de rivieren, te weten:

- een laag grover zand van de formatie van Sterkel;
- een laag fijner zand van de formatie van Urk;
- een laag zand (zavel/klei) van de formatie van Kreftenheye.

Het voorkomen van zand vormt de reden, dat met name in de uiterwaarden van de Maas de nodige zandwinning heeft plaatsgevonden. Op deze lagen is in het Holoceen een laag van zavel of klei afgezet. Deze afzettingen worden gerekend tot de zogenaamde Betuweformatie.

¹ De beschrijvingen van de abiotische, hydrologische en biotische opbouw zijn grotendeels ontleend aan de StructuurvisiePlus 2004-2015

Abiotische opbouw gemeente Maasdriel; bron: Structuurvisie Plus Gemeente Maasdriel (2004)

Geomorfologie en bodem

Maasdriel wordt aan de noord- en zuidkant begrensd door een rivier. Ondanks het vlakke polderlandschap komen bescheiden hoogteverschillen voor. De uiterwaarden hebben een hoogte van circa 4 meter boven NAP, terwijl de binnendijkse polders een hoogte van circa 2 meter boven NAP kennen. De verklaring voor dit hoogteverschil is dat het sedimentatieproces na de bedijking in de Late Middeleeuwen is voortgegaan. De bodemopbouw heeft het gebruik en de inrichting van het landschap beïnvloed. Het rivierenlandschap wordt gekenmerkt door stroomruggen, oeverwallen, komgronden en uiterwaarden.

Voordat de bedijkingen tot stand kwamen, vlechtten de grote rivieren zich door het gebied, met zijtakken, aftakkingen, afgesneden geulen en dergelijke. Bij grote waterafvoer overstroomde het hele gebied. Dicht bij de hoofdstroom zetten zich grovere deeltjes af, verder van de hoofdgeul de fijnere deeltjes. Daardoor ontstond er verschil tussen de dicht bij de rivier gelegen zavelige oeverwallen en de verder van de rivier gelegen zware kleigronden van de kom. Als de stroom van de rivier zich verlegde, of als er een zijtak ontstond, ontstonden er vanzelf ook weer nieuwe oeverwallen. De oeverwallen die door een verlegde rivier werden achtergelaten, worden stroomruggen genoemd. De gronden van de oeverwallen en stroomruggen zijn vruchtbaar, kalkrijk en bevatten zand, zavel en lichte klei. Doordat nabij de rivierbedding het meeste materiaal werd afgezet, liggen de oeverwallen en stroomruggen van oorsprong hoger dan de komgronden. Door klink van de kleigronden in de kom is het hoogteverschil in de loop der tijd toegenomen.

In de noordflank van de gemeente liggen waardevolle komgronden (waaronder De Vliert). De uiterwaarden bevinden zich langs de Maas en de Waal. Ze zijn hoger gelegen dan de binnendijkse gronden en bestaan uit goed ontwaterde bodems met zware zavel en lichte klei. Delen van de uiterwaarden zijn vergraven voor klei- en zandwinning.

Aardwetenschappelijke waarden

In de Bommelerwaard komen gebieden voor met aardwetenschappelijke waarden. Het oorspronkelijk bodemprofiel en het in samenhang daarmee ontstane landschap zijn nog aanwezig. Deze waarden komen nog voor in de onvergraven uiterwaarden bij Kerkdriel en Alem, bij de meander rond Ammerzoden en de Drielsewetering

Hydrologische opbouw

Watersysteem

Het watersysteem van Maasdriel is karakteristiek voor het rivierengebied en staat onder invloed van de waterstanden van Maas en Waal. Naarmate de afstand tot de rivier groter wordt en de deklaag zwaarder, wordt deze invloed gedempt. De geologische bodemopbouw is door regelmatige afzettingen vanuit de rivieren divers. Dicht tegen de dijk, waar de bodem uit zand en zavel bestaat, is de invloed van de rivieren groot.

De waterstanden van Maas en Waal vertonen grote schommelingen. Bij hoge rivierwaterstanden neemt de druk op het grondwater in de uiterwaarden toe en treedt binnendijks (meer) kwel op.

Afhankelijk van de afstand tot de rivier en de dikte van de deklaag (zandbanen) leidt dit in meer of mindere mate tot hoge grondwaterstanden. Het effect van hoge rivierwaterstanden is groter naarmate deze langer duren. Juist waar oppervlaktewater kwelbanen doorsnijdt en/of er ontzandingen hebben plaatsgevonden, kan plaatselijk sterke kwel optreden.

Bij lage rivierwaterstanden hebben Maas en Waal een drainerende invloed. Vanwege de zandige bovenste laag van de ondergrond kan water gemakkelijk infiltreren in de bodem. Dit leidt binnendijks in droge perioden, vooral dichtbij de rivier, tot lage grondwaterstanden en droogvallende sloten. Dit is met name het geval in Alem. In droge perioden worden sloten door middel van het inlaten van water vanuit de Maas op peil gehouden.

De Waal heeft op jaarbasis een infiltrerende werking. Het grootste deel van de gemeente is een infiltratiegebied. Alleen lokaal langs de rivieren is de gemiddelde kwel sterker dan de gemiddelde wegzijging.

Het veranderend klimaat heeft mogelijk tot gevolg dat de Waal, nu een gecombineerd riviersysteem van regen- en smeltwater, de kenmerken van een regenwaterrivier krijgt. Het gedrag gaat dus meer lijken op dat van de Maas, een typische regenwaterrivier. Een dergelijke rivier kent procentueel grotere schommelingen in afvoeren en grotere effecten op onder meer het grondwatersysteem.

Oppervlaktewatersysteem

Het oppervlaktewatersysteem heeft als functie om de van nature grote fluctuaties in het grondwater op te vangen. Ook vindt per gebied een specifiek peilbeheer plaats, dat volledig is afgestemd op de door de gebruiker te stellen eisen, met andere woorden; het voorkomen van wateroverlast door waterafvoer in natte en wateraanvoer in droge perioden. In Maasdriel wordt hiervoor Maaswater ingelaten bij het Gat van Sientje (ten noorden van Kerkdriel) en uitgelaten bij Hedel en Wellseind (ten noordwesten van Amerzoden). Het stelsel van watergangen bestaat uit enkele grote weteringen in de komgebieden en vertakkingen daarvan, die doordringen tot in de stroomruggen.

Het oppervlaktewatersysteem in de uiterwaarden is beperkt tot kleinere sloten met als functie een versnelde drooglegging van de gronden.

Hydrologische opbouw gemeente Maasdriel; bron: Structuurvisie Plus Gemeente Maasdriel (2004)

Biotische opbouw

Landschap

De abiotische opbouw in samenhang met de occupatie zijn bepalend voor de ruimtelijke structuur. Het landschap heeft een eigen karakteristiek met open kommen, dichterbouwde oeverwallen, oude nederzettingen, aantrekkelijke rivierkanten met dijken en uiterwaarden. Door de grillige structuur van oeverwallen is het landschap kleinschalig. De oeverwallen en stroomruggen liggen min of meer evenwijdig aan de rivier en vormen van oudsher de bewoonde en meest intensief gebruikte delen.

Plaatselijk komen nog duidelijk herkenbare oeverwallen voor, zoals aan de buitenzijde van de meander van Ammerzoden en de oeverwal bij Hoenzadriel. Heerewaarden ligt op een hoge stroomrug.

Fruitteelt, glastuinbouw en champignonteelt concentreren zich op deze gronden. Kas-sen komen verspreid en in dichte linten voor.

De kommen worden gekenmerkt door openheid. Een deel van de oorspronkelijke openheid is verdwenen door onder andere boerderijverplaatsing, het 'afzakken' van boomgaarden van de stroomruggen naar de kommen en door verbetering van de ont-watering. Het Drielse Broek en De Vliert zijn nog redelijk gave kommen.

De uiterwaarden van Waal en Maas verschillen duidelijk. De Waaluiterswaarden worden regelmatig overstroomd en zijn grotendeels afgeticheld, waarbij laaggelegen grasland en kleiputten zijn overgebleven. De oevers zijn breed en zandig en benedenstrooms begroeid met riet.

De Maasuiterswaarden overstroomden één à tweemaal per jaar. Afgezien van kanalisatie-werken en zandwinningen zijn de uiterwaarden weinig vergraven. De oevers zijn vaak met stortsteen afgewerkt. In de uiterwaarden komt bedrijvigheid voor (steenfabrieken, scheepswerven, overslagbedrijven, agrarische bedrijven, restaurants, kampeerterreinen en jachthavens).

Het Eiland van Alem is een bijzonder element. Het eiland ligt in de binnenbocht van de vroegere Maas. Het landschap rond het eiland is fraai. Dit betreft de rivierarm zelf, alsmede de aangrenzende uiterwaarden. De kern Alem en de individuele boerderijen hebben niet alleen cultuurhistorische waarden, maar ook een duidelijk ruimtelijk ver-band met de aangrenzende uiterwaarden.

Alem in het fraaie glooiende landschap

Natuur

Ook voor de natuur is de bodem sterk bepalend. In de uiterwaarden van de Waal leidt de grote dynamiek van de rivier tot overstroomde graslanden, moeras- en oevertuigten, slikken en zandstranden. In de brede uiterwaard bij Hurwenen komt een minder dynamisch moeras voor.

De uiterwaarden van de Maas zijn relatief droog en bevatten weinig water en moeras. Op enkele plekken staan fraaie meidoornhagen (restanten maasheggenlandschap). Voor de natuur zijn de zandige, reliëfrijke uiterwaarden bij Alem aan de dode Maasarm waardevol. Aan de (zuid)westzijde van de gemeente Maasdriel (Wellseind) ligt een deel van de Afgedamde Maas. Hier zijn moeras en rietoevers aanwezig.

Bij Fort Sint Andries is onlangs een strategisch groenproject uitgevoerd. De Heerewaardense uiterwaarden hebben een potentiële natuurfunctie. Aan de Maaskant kunnen zich natuurdoeltypen ontwikkelen als stroomdalgrasland, hardhoutooibos en rietmoeras in afweging tot de huidige landschappelijke waarden en natuurwaarden. Ten behoeve van natuurontwikkeling zijn onder meer beheersovereenkomsten met landbouwers afgesloten.

De natuurwaarden van de stroomruggronden zijn die van het kleinschalig cultuurlandschap (amfibieën in kolken, steenuilen in knotwilgen en hoogstamboomgaarden, akkeronkruiden etc.). De waarden zijn momenteel vaak geconcentreerd in de kleinschalige zone langs de winterdijk en in de kommen. Het oorspronkelijk schrale, natte karakter van de kommen is grotendeels verdwenen en daarmee ook de kenmerkende natuur. Voor natte natuur zijn weteringen, eendenkooien, graslanden en dwarsdijken van belang.

Het open rivierenlandschap heeft waarden voor weidevogels. Binnen de gemeente komen deze waarden vooral voor in:

- de Vliert ten noorden van Velddriel;
- het Grote Lage broek ten noorden van Hedel en ten oosten van Kerkwijk;
- de Hurwenense uiterwaard.

Ook delen van de uiterwaarden van de Maas zijn voor enkele vogelsoorten (onder meer de gans) waardevol (als overwinteringsplaats).

Er komen in Maasdriel gebieden voor met ecologische waarden in uiterwaarden en in komgronden. Ecologisch bestaat tussen deze gebieden geen wezenlijke samenhang. Enkele van deze gebieden hebben nog een redelijk oorspronkelijk karakter behouden, zoals:

- de komgronden ten zuiden van Velddriel;
- het oeverlandschap bij Hoenzadriel;
- de open komgronden ten noorden van Velddriel;
- de open komgronden direct ten noorden van Ammerzoden;
- de voormalige meander ten noorden van Ammerzoden.

2.2.2 Middelste laag - De netwerken

Historische ontwikkeling

De oudste wegen binnen de gemeente Maasdriel liggen op de hoger gelegen gronden van de oeverwallen en stroomruggen. Deze wegen hebben veelal een enigszins kronkelend beloop. Ook de bandijken die in de Late Middeleeuwen werden aangelegd en die veelal gesitueerd zijn op de oeverwallen en stroomruggen, vormen een belangrijk onderdeel van de wegenstructuur. De hoofdverbindingen over de stroomruggen werden in het algemeen doorsneden door dwarswegen, die de meanderende Maas accentueren. De wegen in de kommen zijn rechter, en sluiten aan op het afwateringsstelsel (provincie Gelderland, 1989).

Er zijn in de gemeente Maasdriel verschillende noord-zuidroutes voor autoverkeer, die veelal pas in de tweede helft van de 20^e eeuw zijn aangelegd. Een belangrijke uitzondering is de noord-zuidroute tussen Zaltbommel en Hedel (de voormalige rijksweg), die Utrecht en 's-Hertogenbosch verbindt. Deze weg is als onderdeel van het Rijkswegenplan uit 1927 tot stand gekomen. In 1937 werd de Hedelse brug, nadat eerder al de Bommelse Brug was gerealiseerd, geopend. Hiermee was de noord-zuidverbinding via de Bommelerwaard gereed. De capaciteit van deze verbinding werd op den duur te klein en in de jaren zeventig werd er voor de A2 een tweede brug over de Maas aangelegd; de Maasbrug bij Empel. In 1970 werd het nieuwe tracé van de rijksweg A2 (tussen afrit 18 en Empel) geopend. Sindsdien is de 'oude rijksweg' in gebruik als ontsluitingsweg.

Andere grote (infrastructurele) ontwikkelingen die zich voordeden waren de aanleg van de spoorlijn in 1870 (die de gemeente van noord tot zuid doorkruist en ook stopte bij Hedel), de diverse ontzandingen, de aanleg van de Van Heemstraweg tussen Zaltbommel en Heerewaarden, bochtafsnijdingen van de Maas ten zuiden van Alem (waardoor Alem als het ware een eiland werd) en bij Hedel, de Provinciale weg tussen Heusden en Rossum en de bouw van een vaste oeververbinding bij Hedel.

Huidige situatie

(Auto-)infrastructuur

De belangrijkste verkeersader die door de gemeente Maasdriel loopt is tegenwoordig de snelweg A2. In Maasdriel is de A2 een stroomweg die van noord tot zuid de gemeente doorkruist. De huidige snelweg wordt verbreed tot 2x3 rijstroken. De A2 sluit via de op- en afritten aan op de N831. De aansluiting van de Oude Rijksweg op de A2 (bij de Lucht) komt te vervallen in het kader van de verbreding van de A2. Dit betekent dat meer verkeer via de aansluiting Kerkdriel (bij De Geerden) gaat rijden. Ter compensatie van de afsluiting van aansluiting Hedel wordt het oostelijk deel van de rondweg Hedel aangelegd, waarmee de Prinses Beatrixstraat en Drielseweg worden ontlast.

De N831 is de belangrijkste west-oostverbinding in de gemeente Maasdriel. De weg loopt vanaf het westen van de gemeente (ten westen van Well) door het dorp Ammerzoden, de buurtschap Californië en het dorp Hedel. Vervolgens gaat de N831 vanaf de Oude Rijksweg in Hedel onder de A2 door (afslag Kerkdriel), door Velddriel, om uit te komen bij de rotonde Alemsestoep (tussen Alem en Rossum).

De Oude Rijksweg begint bij afslag Hedel/Ammerzoden ten noorden van Hedel en loopt dan anderhalve kilometer naar het zuiden, waar de N831 (Alem-Wijk en Aalburg) op de Oude Rijksweg aansluit. Vervolgens gaat de weg langs Hedel om daarna via de Hedelse brug de Maas over te steken, om zo gemeente Maasdriel met 's-Hertogenbosch te verbinden.

Vanaf de rotonde Alemsestoep gaat de N322 verder naar het westen van de gemeente Maasdriel, langs Rossum en Heerewaarden. Kruispunten tussen gebiedsontsluitingswegen komen voor in Hedel (Baronieweg/Veldweg) en Velddriel (N831/Wordenseweg, in de vorm van een rotonde).

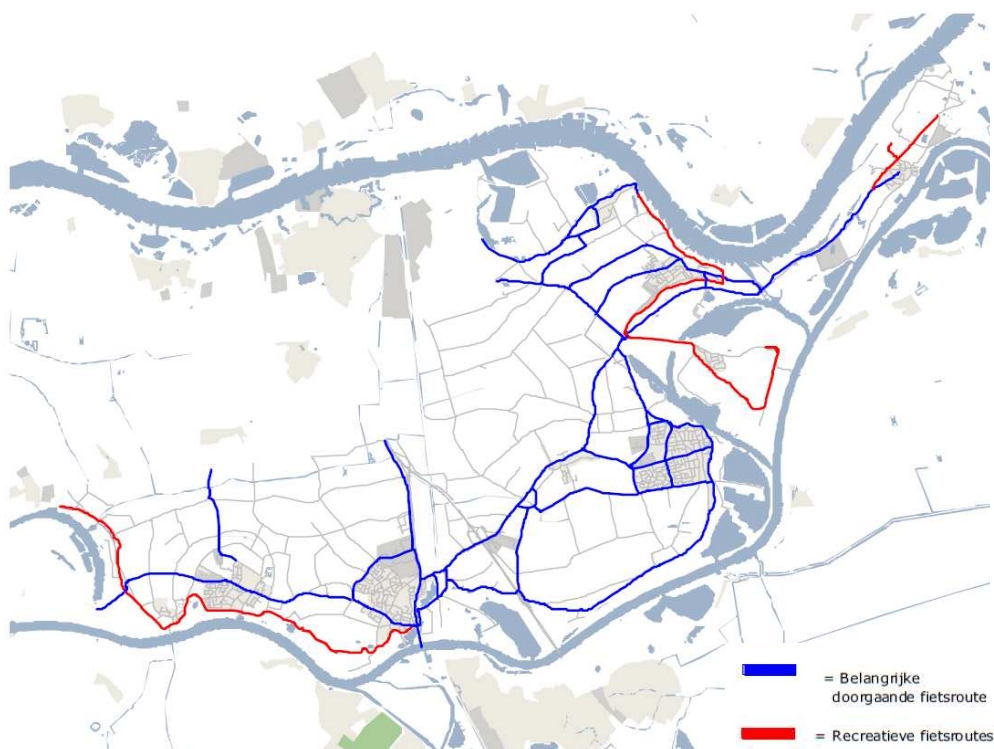
Wat betreft infrastructuur in de kernen kan gezegd worden dat over het algemeen de linten waaraan bebouwing is gesitueerd als hoofdweg gezien kunnen worden. Langs deze hoofdwegen wordt buiten de bebouwde kom van de kern vaak het (agrarische) bebouwingslint voortgezet. Voor de wat grotere kernen (zoals bijv. Kerkdriel) geldt dat de voormalige landwegen tegenwoordig de hoofdwegen vormen.

Maas & Waal

Naast vervoer over de weg is er in de gemeente Maasdriel ook vervoer over het water mogelijk. De twee belangrijkste rivieren van Nederland (de Maas en de Waal) stromen door de gemeente heen, waar zowel de vrachtscheepvaart als recreatieve scheepvaart gebruik van maakt (met name van de Maas). In vrijwel alle kernen van de gemeente Maasdriel, gelegen aan de Maas, vindt recreatieve scheepvaart plaats. Ook is er een aantal bedrijven gevestigd aan de Maas, voornamelijk in Kerkdriel en nabij Rossum en Heerewaarden.

Langzaam verkeer

Het fietsnetwerk bestaat enerzijds uit 'doorgaande fietsroutes' die vooral gebruikt worden voor de rechtstreekse routes tussen de kernen. Op veel van deze fietsroutes zijn fietsvoorzieningen gerealiseerd. Anderzijds bestaat het fietsnetwerk uit de 'recreatieve fietsroutes' die vooral via de dijken leiden.

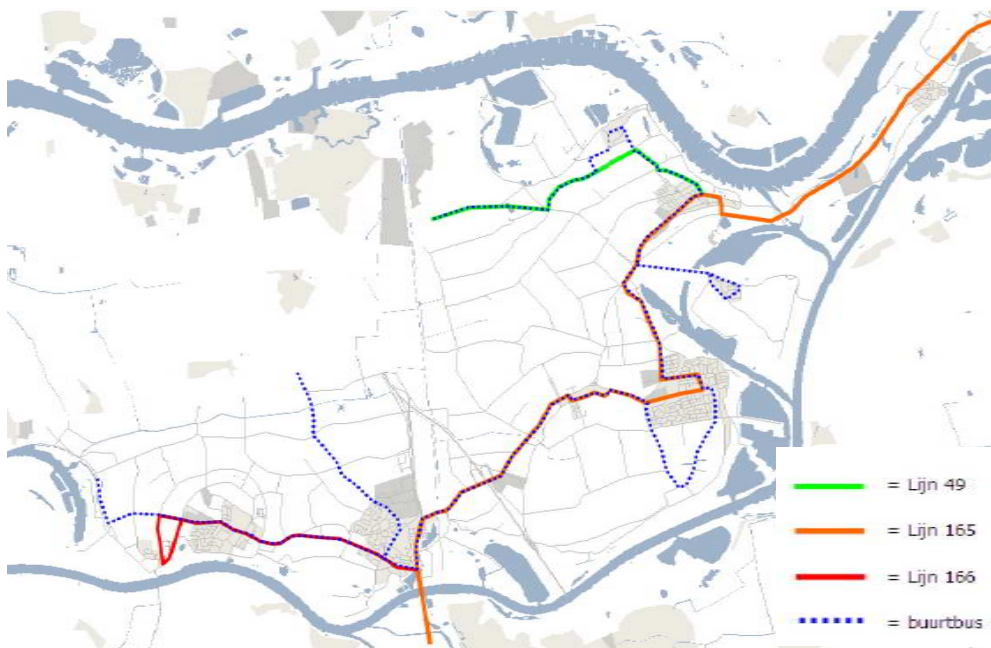
Overzicht belangrijkste fietsroutes; bron: Mobiliteitsplan Gemeente Maasdriel (2008)

Openbaar vervoer

Het openbaar vervoer in Maasdriel bestaat uit een aantal busdiensten die door Arriva wordt verzorgd. Naast de busdiensten kunnen bewoners gebruik maken van de regio-taxi.

De busdiensten door de gemeente bestaan uit drie streeklijnen, die de hoofdverbindingen richting 's-Hertogenbosch, Zaltbommel en Nijmegen verzorgen.

Deze drie streeklijnen worden aangevuld door een aantal buurtbussen dat de kernen in de gemeente verder bedient en zorgt voor een directe verbinding tussen Hedel en Zaltbommel.

Overzicht openbaar vervoer in gemeente Maasdriel; bron: Mobiliteitsplan Gemeente Maasdriel (2008)

De spoorlijn Utrecht-'s-Hertogenbosch loopt door de gemeente Maasdriel, maar er is geen station binnen de gemeente. Het dichtstbijzijnde station ligt in Zaltbommel. Qua gebruik is het station in 's-Hertogenbosch veruit het belangrijkste.

2.2.3 Bovenste laag - De occupatie

Historische ontwikkeling

Cultuurlandschap

Van een min of meer permanente occupatie van de stroomruggen was sprake vanaf de 8^e eeuw (provincie Gelderland, 1989). De van nature vruchtbare gronden werden in gebruik genomen als akkerland. De verkaveling in stroken werd afgestemd op het reliëf; de stroken liepen van hoog naar laag en werden gescheiden door kavelsloten. Afhankelijk van de ouderdom werden de oude bouwlandcomplexen nabij de dorpen aangeduid als eng, ing of akker. Kenmerkend voor het rivierengebied is de kromme akker, die vermoedelijk is ontstaan doordat tijdens het ploegen bochten werden gemaakt om de zware ploeg te kunnen keren.

In de Bommelerwaard herinneren de namen Benedenste Kromakkers en Bovenste Kromakkers mogelijk aan deze vorm. De komgronden bleven lange tijd onontgonnen en werden alleen in droge perioden gebruikt als extensieve weidegrond.

Vanaf 1000 na Chr. werden in het gebied van de Bommelerwaard de eerste dijken aangelegd. Aanvankelijk betrof het eenvoudige kaden, die delen van de dorpsgebieden voor overstroming behoedden. De kaden werden dwars op de stroomrichting van de rivier aangelegd aan de oostzijde van een dorp.

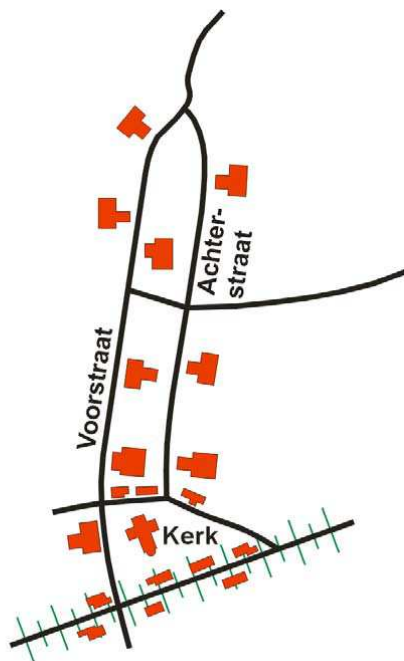
Door de aanleg van deze dwarskaden (zijdwenden) werd instroom van water uit het stroomopwaarts gelegen gebied voorkomen. Vanaf de twaalfde eeuw werden de dwarskaden samengevoegd en uitgebreid tot doorgaande bedijkingen langs de rivieren.

Door de totstandkoming van de dwarskaden en ringdijken ontstond de mogelijkheid om de komgronden te ontginnen. Hiervoor was het nodig de waterafvoer van het gebied te regelen, waartoe weteringen en sloten werden gegraven. De weteringen, veelal voorzien van kaden, werden aangelegd in de lagere delen van de polders. De Drielsche Wetering en de Rossumse Wetering zijn hiervan voorbeelden. De komgronden werden vrijwel uitsluitend gebruikt als weide- en hooilanden. Kenmerkend voor de komgronden was de weidsheid van het landschap. In tegenstelling tot de occupatiezone van de stroomruggronden, kwam in het komgebied nagenoeg geen bebouwing of opgaande beplanting voor. De uiterwaarden die na bedijking ontstonden, werden al vanaf de 15de eeuw gebruikt als hooi- en grasland. De meeste natte gedeelten dienden voor de winning van griendhout en riet.

Na de Tweede Wereldoorlog is het cultuurland sterk veranderd door ruilverkavelingen. Als gevolg van deze ontwikkelingen is het landschappelijk contrast tussen de stroomruggen en het komgebied afgenomen. Ook de verschijningsvorm van het buitendijks gebied is door kanalisatie van de Maas, zand- en grindafravingen en ruimtelijke ontwikkelingen ten behoeve van recreatief gebruik ingrijpend veranderd.

Nederzettingen

Een kenmerkende nederzettingsvorm in dit deel van het rivierengebied is het gestrekte esdorp. Schematisch gezien bestonden de meeste kernen oorspronkelijk uit twee of drie evenwijdige assen in de lengterichting van de stroomrug. Soms was de ene as belangrijker dan de andere, bijvoorbeeld omdat de doorgaande weg ermee samenviel. De naamgeving Voorstraat en Achterstraat hing daarmee samen. De voor- en de achterstraat sloten vaak op één of twee plaatsen vorksgewijs op elkaar aan. De beide straten werden vaak door dwarsstraatjes verbonden. De agrarische bebouwing lag losjes gegroepeerd aan de straten. Ter plaatse van de kerk was er meestal sprake van enige verdichting en enige burgerbebouwing. Dijkbebouwing bestond vrijwel uitsluitend uit burgerwoningen (agrarische bedrijven lagen op het maaiveld of op kunstmatige ophogingen), bewoond door ambachtslieden, herbergiers, riet- en griendwerkers, landarbeiders etc.

Schema nederzettingenvorm 'gestrekt dorp'

Kerkdriel 1830-1850 (bron: watwaswaar.nl)

In de kernen van de gemeente Maasdriel is deze structuur, of delen daarvan, veelal nog herkenbaar aanwezig. De historisch-stedenbouwkundige structuur van de kern Kerkdriel bestaat bijvoorbeeld uit drie min of meer parallelle wegen: de Maasdam-Hintham, de Dalemstraat-Mgr.Zwijsenplein-Teisterbandstraat (omstreeks 1850 nog Voorstraat geheten) en de Julianastraat-De Hohorst-Leiensteinstraat (omstreeks 1850 nog Achterstraat geheten). Tussen deze wegen bevonden zich dwarsstraten als de Kromsteeg-Nieuwstraat, de Kerkstraat en de Paterstraat. In bovenstaande afbeelding is deze structuur goed zichtbaar. Ook de kernen Velddriel, Hedel, Ammerzoden, Well, Wellseind, Heerewaarden, Rossum en Alem zijn van oorsprong gestrekte dorpen met twee parallelle wegen die de richting van de stroomrug volgden en vorksgewijs op elkaar aansloten.

Voor de kernen Ammerzoden, Hedel, Well en Rossum geldt, dat het vroeger heerlijkheiden zijn geweest, met een eigen kasteel. De strategische ligging aan de Maas en op de grens tussen Brabant en Gelderland (en voor Hedel later ook aan het spoor) heeft ervoor gezorgd dat deze kernen zich sterker konden ontwikkelen. Ammerzoden lag van oorsprong in de provincie Noord-Brabant.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn grote delen van de kernen in de gemeente Maasdriel verwoest. Na de oorlog vond wederopbouw plaats. Tot 1960 vond uitbreiding van de kernen voornamelijk plaats door verdichting en verlenging langs de bestaande bebouwingslinten. Planmatige woonuitbreidingen vonden pas na deze periode plaats.

De ruilverkavelingen in de jaren 50, 60 en 70 van de vorige eeuw leidden ertoe dat langs de wegen in het buitengebied veel agrarische bebouwing verscheen.

Cultuurhistorische waarden

Op structuurniveau is het landschappelijk contrast tussen de stroomruggen en de komgebieden zeer waardevol. Het open komgebied heeft een rationele strokenverkaveling, terwijl de percelen op de stroomruggen meer onregelmatig van vorm zijn. Bovendien zijn de stroomrugggronden intensiever gebruikt, hetgeen blijkt uit de hogere bebouwingsdichtheid en het voorkomen van fruitboomgaarden. De waardevolle structuren bestaan respectievelijk uit historische (lint)bebouwing in Ammerzoden (kasteel e.o.), Heerewaarden, Kerkdriel, Rossum, Velddriel, Well en Wellseind. Naast deze waardevolle bebouwingslinten komen verspreid diverse elementen voor, die de ontwikkelingsgeschiedenis representeren, zoals de molens, een eendenkooi, dorpskades, Fort St. Andries en het Kasteel Ammersoyen.

De cultuurhistorische elementen vormen aantrekkelijke, herkenbare ensembles. Met name de samenhang met de rivier(dijk) is bijzonder karakteristiek in Well, Rossum en Heerewaarden.

Huidige situatie

Wonen

De gemeente Maasdriel is een landelijke gemeente en huisvest circa 23.800 inwoners, verdeeld over elf kernen. De huidige woonvoorraad betreft ongeveer 8.900 woningen. Hieronder staat de verdeling van het aantal inwoners over de verschillende kernen weergegeven.

Gemeentedeel	Mannen	Vrouwen	Totaal
1. Kerkdriel	3.562	3.595	7.157
2. Velddriel	804	719	1.523
3. Alem	351	303	654
4. Hoenzadriel	155	132	287
5. Well (inclusief Wellseind)	471	478	949
6. Hurwenen	431	410	841
7. Ammerzoden	1.731	1.821	3.552
8. Hedel	2.399	2.311	4.710
9. Rossum	1.364	1.303	2.667
10. Heerewaarden	747	713	1.460
Totaal inwoners gemeente Maasdriel	12.015	11.785	23.800

(Voorlopig) aantal inwoners per 1 januari 2009; bron: gemeentelijke basisadministratie Maasdriel

De gemeente Maasdriel telt relatief veel 65-plussers en wat minder jonge huishoudens dan gemiddeld. Op basis van deze gegevens wordt de gemeente aangemerkt als een krimpgemeente. Dit ondanks het feit dat de gemeente ligt in een regio waar de bevolkingsdaling pas medio jaren 30 valt te verwachten.

Bedrijventerreinen

In totaal zijn er in de gemeente Maasdriel ongeveer 1.750 bedrijven gevestigd.

De gemeente Maasdriel kenmerkt zich door zijn kleinschaligheid en veel op de lokale markt gerichte bedrijven. De verschillende bedrijven liggen veelal verspreid door de gemeente heen, met concentraties in en bij de kernen.

In zes van de elf kernen van de gemeente Maasdriel zijn bedrijventerreinen te vinden, te weten in Ammerzoden (twee bedrijventerreinen), Hedel (één groot bedrijventerrein, bestaande uit een aantal deel terreinen), Heerewaarden (drie bedrijventerreinen), Kerkdriel (drie bedrijventerreinen), Rossum (één groot bedrijventerrein) en Velddriel (één groot bedrijventerrein).

Deze terreinen bevinden zich in veel gevallen aan de rand van de kernen en zijn doorgaans goed ontsloten. Uitzonderingen hierin zijn de bedrijventerreinen De Hogewaard en Sepers nabij Heerewaarden. Deze bedrijventerreinen zijn niet direct aan (de rand van) een kern gesitueerd, maar liggen als het ware afgezonderd in het landschap. Beide bedrijventerreinen liggen aan de Maas. Dit geldt eveneens voor bedrijventerrein Steigerboom in Kerkdriel. Ook bedrijventerrein De Geerden, gelegen in Velddriel, vormt een uitzondering. Dit bedrijventerrein ligt ook niet direct tegen een kern aan en is gesitueerd ten oosten van de snelweg A2.

Bedrijventerrein De Hogewaard is over de weg vrij goed ontsloten. Er zijn nauwelijks bedrijven op dit terrein die van het water gebruik maken. Bedrijventerrein Sepers heeft een goede ontsluiting via de Maas, maar is over de weg slecht ontsloten. Bedrijventerrein De Voorne heeft een slechte infrastructuur met een vrij directe aansluiting op de Van Heemstraweg.

De twee bedrijventerreinen in Ammerzoden zijn minder goed ontsloten, via de kern van het dorp. Voor het gebied Uilecoten wordt een verbetering gemaakt via de Achterdijk (zwaartransportroute).

De aard van de bedrijven is erg gevarieerd. Wel is op te merken dat er op de wat grotere bedrijventerreinen (zoals die van Hedel en Velddriel, beide nabij de A2) meer bedrijven gevestigd zijn die zich op de regio oriënteren, terwijl op de kleinere bedrijventerreinen meer sprake is van lokale bedrijven. Uitzonderingen hierop zijn de bedrijventerreinen die aan de Maas liggen, zoals De Hogewaard nabij Heerewaarden. Dit bedrijventerrein huisvest grote bedrijven welke gebruik maken van de bereikbaarheid via het water.

Landbouw

Gemeente Maasdriel is een landelijke gemeente, met ongeveer een kwart van de bedrijvigheid in de agrarische sector. De landbouw in Maasdriel wordt gekenmerkt door een groot aantal tuinbouwbedrijven en melkveehouderijen. Intensieve veehouderijen en akkerbouwbedrijven komen nauwelijks voor. In grondgebruik is grasland dominant.

Ook akkerbouw neemt een relatief groot oppervlak in beslag. Het gaat hier hoofdzakelijk om snijmaïsteelt. Het grote aantal tuinbouwbedrijven in combinatie met de relatief geringe oppervlakte tuinbouwgrond illustreert de intensiteit van het grondgebruik in deze sector.

Glastuinbouw

Het totale areaal aan glastuinbouw bedraagt ongeveer 45 ha. Bloemen en sierplanten zijn qua areaal de belangrijkste teelt (68%), gevolgd door glasgroenten (28%). De bloemen en sierplanten kunnen vervolgens weer onderverdeeld worden in snijbloemen (72%), waaronder chrysantenteelt en rozenteelt, potplanten (16%) en overig (12%).

In de gemeente Maasdriel zijn diverse glastuinbouwbedrijven gevestigd. Deze bedrijven zijn niet per definitie gespecialiseerde glastuinbouwbedrijven, maar voor een gering aantal bedrijven is er sprake van ondersteunend glas of glastuinbouw als neventak.

Champignonteelt

De teeltoppervlakte paddenstoelen bedraagt in de gemeente Maasdriel ongeveer 14 ha. Dit zijn in totaal circa 74 bedrijven. De champignonteeltbedrijven zijn, eveneens als de glastuinbouwbedrijven, over het algemeen solitair gelegen. De bedrijven verschillen aanzienlijk in grootte. De gemiddelde teeltoppervlakte van een bedrijf is circa 2.750 m². De champignonteeltbedrijven in de gemeente Maasdriel zijn, gekeken naar de landelijke verdeling, een goede afspiegeling van de champignonteeltsector in Nederland.

Voorzieningen

Voorzieningen komen verspreid door de gemeente voor. Vooral in de kernen Kerkdriel, Ammerzoden en Hedel is sprake van een concentratie van voorzieningen. Het winkel-aanbod is met name in Kerkdriel, Ammerzoden en Hedel te vinden. In Kerkdriel vormt het Mgr. Zwijsenplein het winkelhart, in Ammerzoden het winkelcentrum 'De Haar' en in Hedel het winkelcentrum aan de Voorstraat. Het winkelcentrum van Hedel heeft ook aantrekkingskracht voor de inwoners van de Bossche wijk De Maaspoort.

Acht van de elf kernen in de gemeente Maasdriel hebben minstens één basisschool, te weten: Kerkdriel (2), Hedel (3), Ammerzoden (1), Well (1), Velddriel (1), Rossum (1), Alem (1) en Heerewaarden (1). Er is geen middelbare school aanwezig in de gemeente.

Er is een bloeiend verenigingsleven in de gemeente, welke veelvuldig gebruik maakt van de aanwezige accommodaties. Het verenigingsleven is vooral op het niveau van de kernen georganiseerd. Hetzelfde geldt voor sportvoorzieningen. Ook deze zijn vaak per kern georganiseerd. Het voorzieningenniveau staat echter in enkele kernen in de gemeente onder druk.

Recreatie

De gemeente kent een aantal belangrijke recreatieve waarden:

- In Heerewaarden ligt het natuurontwikkelingsgebied Fort St. Andries met het bezoekerscentrum.
- In Heerewaarden ligt een jachthaven met een camping.
- Bij Kerkdriel is een aantal grootschalige recreatieve voorzieningen in het recreatiegebied de Zandmeren (strandbad, jachthavens, diverse horecagelegenheden, recreatiewoningen).
- Aan de noordzijde van Kerkdriel ligt een camping, een golfbaan, een (natuur)ijsbaan en het sportcentrum de Kreek (met onder andere een sporthal en een zwembad).
- Bij Hedel, Ammerzoden, Alem en Well liggen kleine jachthavens.
- Bij Well ligt het strandbad Well en aan de Wellsedijk een kleine camping.
- Bij de jachthaven in Ammerzoden ligt aan de Bovendijk een in omvang bescheiden camping.
- Het kasteel Ammersoyen en het gebied rond de ruïnekerk in Ammerzoden zijn toeristische trekpleisters.
- Verspreid over de gemeente bevinden zich diverse zogenaamde 'verenigingsmaneges' en een particuliere manege in Velddriel.
- onder meer langs de dijken liggen verspreid horecavoorzieningen, welke eveneens bijdragen aan een sterk toeristisch profiel.
- Binnen- en buitendijks komen eveneens over het gehele grondgebied van de gemeente aantrekkelijke visgebieden voor.
- Verschillende dorpskernen in de gemeente zijn voor een toeristisch-recreatief bezoek interessant.
- In de gemeente komen diverse musea voor, waaronder in Kerkdriel en Hedel. Ook deze bieden een jaarrond toeristisch doel.
- Langs de rivieren Maas en Waal bieden de dijken voorts een prima basis voor recreatieve fietstochten.
- de gemeente is ook aangesloten op het fietsroutenetwerk (knooppuntennetwerk).
- Er is sprake van een opkomst van agrotourisme (zoals een ijsboerderij, landwinkels, boerengolf, bed & breakfast).

3 Ruimtelijk beleid

Ten behoeve van voorliggende structuurvisie is het relevante bestaande ruimtelijke beleid, dat van toepassing is op het grondgebied van de gemeente Maasdriel, geanalyseerd. Veel van de in hoofdstuk 2 genoemde gebiedskwaliteiten en -waarden zijn hierin vastgelegd en worden via beleidsregels beschermd. Deze beleidsregels zijn of moeten nog doorvertaald worden in lokaal beleid. De structuurvisie is hiervoor de aangewezen plek.

In de meeste beleidsstukken worden reeds uitspraken gedaan over de toekomstige invulling van Maasdriel. In de bijlage bij voorliggende structuurvisie is per beleidsstuk een samenvatting opgenomen. Dit wil overigens niet zeggen dat elementen die niet specifiek zijn benoemd niet bij de opstelling van de structuurvisie zijn gebruikt. Relevante en gewenste ontwikkelingen en projecten zijn apart van de beleidsstukken onderscheiden en komen in sommige gevallen rechtstreeks terug in het Ruimtelijk Casco, zoals wordt beschreven in hoofdstuk 5. Voor beleidsstukken die in de Structuurvisie-Plus al verwerkt zijn wordt waar mogelijk volstaan met het noemen van de betreffende stukken en waar nodig kort de inhoud weergegeven.

4 Visie op hoofdlijnen

4.1 Zelfbeeld

De gemeente Maasdriel is gesitueerd in het schitterend rivierenlandschap. De gemeente is trots op de elf kernen met ieder een eigen sfeer en identiteit. De kernen verschillen in omvang, ruimtelijke opbouw, landschappelijke situering en geloofsovertuiging. Het rivierenlandschap bestaat uit twee krachtig stromende rivieren waar de natuur en recreatie veel ruimte hebben. Ruim 23.800 inwoners wonen en werken met plezier in de verschillende kernen van Maasdriel. Het is een ondernemende gemeente met veel kleine zelfstandigen en startende bedrijven.

Traditioneel kent Maasdriel een krachtige land- en tuinbouwsector. De teelten van zacht fruit, champignons en overige tuinbouwproducten zijn in Maasdriel van oudsher stevig aanwezig. Deze land- en tuinbouw staat wel onder druk en staat voor stevige investeringsopgaven. De Bommelerwaard (inclusief Maasdriel) heeft als opgave de ontwikkeling van een grote locatie voor de glastuinbouw.

De gemeente Maasdriel geeft ruimte aan ondernemers en biedt gedifferentieerde woonmilieus aan haar inwoners. Dit wordt aangeboden in kernen met elk een eigen profiel en specifieke kwaliteiten op een steenworpafstand van de dynamiek van de Brabantse stedenband en de zuidoostkant van de Randstad. De gemeente wil zich ook profileren als zzp-gemeente: een gemeente die in zogenaamde woonwerklandschappen ruimte biedt aan zelfstandige ondernemers. Maasdriel is een gemeente waar niet is voorzien in grote nieuwbouwwoningopgaven of de aanleg van grootschalige bedrijventerreinen. De gemeente is, hoewel gelegen in Gelderland, van oudsher georiënteerd op 's-Hertogenbosch. De goede ontsluiting via de A2 op de rest van Nederland is een belangrijk vestigingsvoordeel.

Steeds meer mensen ontdekken Maasdriel voor ontspanning, recreatie en rust. De dragers hiervoor zijn de fraaie en gevarieerde landschappen met zowel hoge landschappelijke, ecologische als cultuurhistorische waarden. Maasdriel mag dan ook met recht worden getypeerd als de 'Smaragd' tussen Maas en Waal.

De gemeente Maasdriel is gesitueerd op het kruispunt van het rivierengebied en de A2, dit biedt enorme potenties en brengt bedreigingen met zich mee. De ambitie van de gemeente Maasdriel is om met name de unieke landschappelijke kwaliteiten zoals rust, ruimte en openheid te combineren met aantrekkelijke woon- en werkmilieus en recreatieve activiteiten.

4.2 Visie Maasdriel 2020+ (Gemeente Maasdriel, 2008)

De visie voor de lange termijn ontwikkeling van de gemeente Maasdriel is geformuleerd in de Visie Maasdriel 2020+. De visie betreft een perspectief voor de toekomst en een richtinggevend kader voor de toekomstige ontwikkeling. De volgende missie wordt gehanteerd:

‘Maasdriel is een vitale, levendige gemeente in de Bommelerwaard; een eenheid in verscheidenheid, die voor onze inwoners, ondernemers en bezoekers voorziet in de behoefte aan veiligheid, leefbaarheid, ontplooiing en ondernemen.’

Om deze missie te behalen wordt gestreefd naar een bevolkingsgroei met zo'n 2.500 inwoners tot 26.000 inwoners in 2020. De clusters Hedel/Ammerzoden en Veld-driel/Kerkdriel en omgeving kunnen groeien tot min of meer solitaire kernen met een volwaardig voorzieningenniveau.

De kernen Alem, Heerewaarden, Hoenzadriel, Hurwenen, Rossum, Well en Wellseind worden gekenmerkt door wonen in rust, ruimte en groen, waar de basisvoorzieningen aanwezig dan wel toegankelijk zijn. Er is specifieke aandacht voor de huisvesting van ouderen en jongeren en de ontwikkeling van nieuwe concepten, zoals het creëren van werklandschappen en het bouwen in eigen beheer. In totaal moeten er de komende decennia 2.500 tot 3.000 woningen gebouwd worden. Het ruimtebeslag aan nieuwe woonwijken bedraagt hiermee tussen de 125 en 150 ha (uitgaande van een woningdichtheid van circa 20 woningen/ha).

Een ander uitgangspunt is dat wonen en werken moeten worden ontvlochten en er gericht moet worden geïnvesteerd in (basis)voorzieningen, onderwijs, verenigingsleven en dagrecreatieve voorzieningen. Er wordt gestreefd naar een concentratie van deze activiteiten. (Relatief) grote bedrijven en/of bedrijven met een negatieve invloed op de omgeving worden verplaatst naar (nieuwe) bedrijventerreinen nabij de A2. Aanvullend wil de gemeente Maasdriel op kleine schaal kleinschalige bedrijvigheid op het terrein van hoogwaardige dienstverlening van buiten aantrekken, ondermeer in de vorm van zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers); veelal jonge ondernemers met een gezin en een klein bedrijfje aan huis.

Volgens een ruwe indicatie zal het bedrijvenbestand binnen de land- en tuinbouw richting 2020 met 25% dalen. De bedrijven die blijven bestaan moeten zoveel mogelijk geconcentreerd worden in landbouwontwikkelingsgebieden, waardoor ook in het landelijk gebied ontvlechting bewerkstelligd en verrommeling en versnippering een halt toegevoegd wordt. Binnen de gemeente moet ruimte vrijgemaakt worden voor moderne en duurzame bedrijven voor glastuinbouw en champignonenteelt. De gemeente Maasdriel wil grondgebonden agrarische bedrijven de ruimte geven tussen de kernen.

Grootschalige verblijfsrecreatie wordt niet geambieerd. Maasdriel mikt op de recreant en toerist die geniet van rust, groen en blauw. Bij de ontwikkeling van recreatie en toerisme staan faciliteiten voor de eigen inwoners centraal. De gemeente kiest voor de ontwikkeling van waterwoningen en ligplaatsen voor schepen van inwoners boven grootschalige havenontwikkeling voor gasten.

Natuur en landschap moeten bewaard en ontwikkeld worden en toegankelijk zijn. Natuur wordt ontwikkeld in het kader van rust en ruimte, niet als grote publiekstrekker.

Gezamenlijk resulteren bovenstaande doelstellingen in het volgende, puntsgewijs opgebouwde, ideaalbeeld voor 2020:

- Maasdriel is een gemeente waar het goed wonen is. De kernen hebben ieder een eigen identiteit, daartussen liggen omvangrijke groene zones, deels landbouw, maar ook veel natuur.
- De kernen Kerkdriel, Velddriel, Hedel en Ammerzoden bieden een bundeling van voorzieningen (winkels, onderwijs, zorg/verzorging) en combineren wonen met bedrijvigheid. Samen met Zaltbommel vormen deze kernen het centrum van de Bommerwaard.
- De kernen Alem, Hurwenen, Rossum, Heerewaarden, Hoenzadriel, Well en Well-seind worden gekenmerkt door wonen in rust, ruimte en groen, zijn eigentijds en rustig.
- De bevolking is de afgelopen jaren gestegen tot 23.500, zal groeien naar 26.000 inwoners in 2020 en groeit mogelijk door naar maximaal 29.000 in 2030. Deze groei is bereikt door een actief huisvestingsbeleid voor jongeren, alsmede door profilering van Maasdriel als woon- en werkgemeente voor jonge, ondernemende huishoudens. Door deze groei kent Maasdriel weer een meer evenwichtige bevolkingsopbouw.
- De gezondheid en levensverwachting en het opleidingsniveau van de bevolking benaderen het landelijk gemiddelde.
- Maasdriel kent toegang tot goede voorzieningen voor basisonderwijs, opvang, educatie, sport en verenigingsleven. De gezondheids- en ouderenzorg is overal aanwezig, zij het op een basaal niveau.
- Voor middelbaar- en hoger onderwijs, alsmede voor grootschalige culturele voorzieningen en gezondheidszorg is Maasdriel aangewezen op Zaltbommel en 's-Hertogenbosch. De infrastructuur (wegen, fietspaden, openbaar vervoer) maakt deze voorzieningen goed bereikbaar.
- De aanwas van de bevolking heeft de winkelstand versterkt: Alle dagelijkse boodschappen zijn verkrijgbaar (voor luxere zaken winkelt Maasdriel als vanouds in 's-Hertogenbosch). De horeca bloeit.
- De omgeving van de kernen in Maasdriel is prachtig: De ruimte tussen de kernen kenmerkt zich door groen en openheid, de randen kennen natuurgebieden en de landbouw is mede drager van het landschap. Hierdoor is Maasdriel niet alleen aantrekkelijk voor eigen inwoners, maar ook voor dagrecreanten.
- De waterfronten bieden fraaie woonmogelijkheden aan het water. Daarnaast zijn er (kleinschalige) haven- en passantenvoorzieningen.
- De landbouw in Maasdriel ondersteunt het fraaie landschap. In ieder geval zijn in de corridor naast de A2 moderne glastuinbouw en champignonbedrijven ontstaan, die efficiënt en duurzaam produceren. Tussen de kernen floreren grondgebonden agrobedrijven (fruitteelt, veehouderij, et cetera).

- Handel, nijverheid en dienstverlening in Maasdriel is kleinschalig, maar hoogwaardig. Maasdriel is een broedplaats voor ondernemerschap, de ideale combinatie van wonen en werken.
- Voor hen die buiten Maasdriel werken is de nabijheid van de A2 een uitkomst: Vanuit de gemeente zijn grote delen van Nederland ontsloten.
- Het zware verkeer is geconcentreerd langs de A2. Wegen en fietspaden zijn verbeterd, openbaar vervoersvoorzieningen zijn mede van gemeentewege gefaciliteerd. Hierdoor is de veiligheid toegenomen, ondanks een per saldo gestegen verkeersintensiteit.

4.3 Visie op hoofdlijnen

Aan de hand van een zestal stappen wordt een visie op hoofdlijnen voor de toekomst van de gemeente Maasdriel uiteengezet. Hierbij is het natuurlijke systeem leidend.

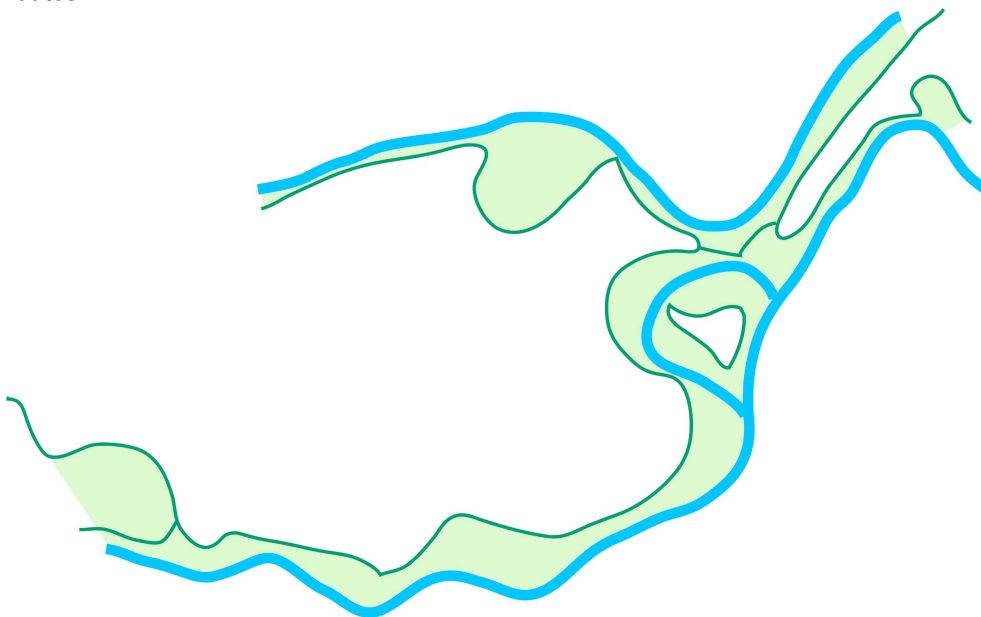
Stap 1 - het rivierensysteem

De gemeente Maasdriel is gesitueerd in de benedendelta van twee belangrijke Europese stroomgebieden: de Rijn en de Maas.

De rivieren hebben van oudsher het landschap en het occupatiepatroon bepaald. In het rivierengebied is de mens altijd bezig geweest met de strijd tegen het water. Met de verwachte klimaatveranderingen zal dat in de toekomst niet veel anders zijn.

Uiteindelijk heeft de strijd geleid tot een scherpe demarcatielijn; de dijk. Deze deelt het gebied op in een binnendijks en buitendijks gebied. Het buitendijkse gebied wordt bepaald door de ruimte voor en de dynamiek van de rivier. Deze ruimte biedt plaats aan een robuust, natuurlijk systeem, waar voldoende ruimte aanwezig is voor natuurontwikkelingen en op bepaalde plekken voor watergebonden recreatieve ontwikkelingen. Het binnendijkse gebied biedt ruimte voor occupatie.

De dijken bieden een overzicht over het buiten- en binnendijkse landschap. Vanaf de dijken is op sublieme wijze het rivierenlandschap als geheel ervaarbaar. Daarmee zijn de dijken, naast waterkerende voorzieningen, belangrijke recreatieve en toeristische routes.

Stap 1

Stap 2 - de waarden

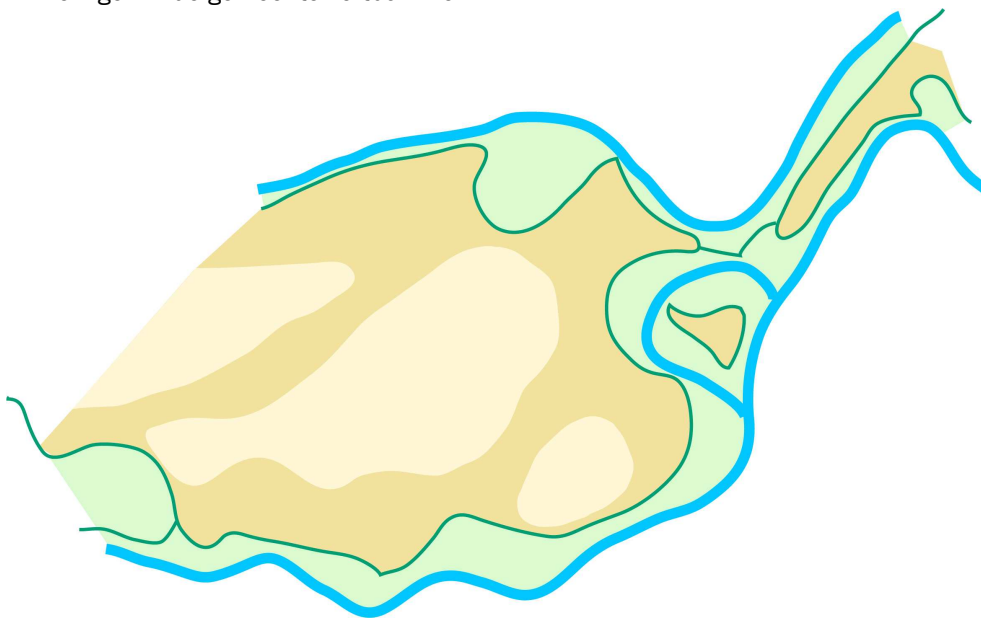
De binnendijkse gebieden, de waarden, zijn eilanden in het rivierengebied welke veiligheid bieden tegen het water. De ondergrond van deze waarden wordt bepaald door historische rivierpatronen, een stelsel van stroomruggen en komgronden.

De stroomruggen hebben een zandige ondergrond en zijn hoger gesitueerd. Hierdoor zijn de stroomruggen de drogere gebieden in het rivierengebied.

Het zijn de plekken waar van oudsher de menselijke occupatiepatronen zich concentreren, in de vorm van nederzettingen en intensieve vormen van landbouw, bijvoorbeeld fruit- en volle grondteelt. De stroomruggen zijn door hun grondslag uitermate geschikt voor deze vormen van landbouw. Het landschap is op plekken kleinschalig van karakter.

De komgronden bestaan uit kleigronden, door het inklinken zijn deze gronden lager gelegen. De gebieden zijn natter en historisch gezien minder interessant voor occupatie. Het landschap is er grootschalig en open van karakter en wordt bepaald door het moderne agrarische productielandschap. Losse boerderijen en uitgestrekte akkers en weilanden bepalen het beeld van het landschap.

Vanuit het perspectief van het 'eiland' vormt de Bommelerwaard duidelijk een ruimtelijke eenheid. Ontwikkelingen in de gemeente Maasdriel zijn nooit los te zien van ontwikkelingen in de gemeente Zaltbommel.

Stap 2

Stap 3 – dorpen met eigen identiteit

Van oudsher zijn de occupatiepatronen gesitueerd op de stroomruggen. De nederzettingen hebben inmiddels een eeuwenlange ontwikkelingsgeschiedenis achter de rug. De geschiedenis heeft geleid tot een grote diversiteit aan kernen met elk hun kwaliteiten en identiteit. Kenmerkend voor de meeste kernen is de directe relatie met de dijkzone en het buitendijkse gebied.

Enkele kernen zijn langzaam gegroeid en hebben een prachtige authentieke landschappelijke situering. Deze kernen bepalen sterk de identiteit van de gemeente als geheel. Het beste voorbeeld hiervan is de kern Hurwenen, waar een landgoed, het intieme wonen aan de dijk en de uitgestrektheid van het binnen- en buitendijkse landschap nog steeds het beeld bepalen.

Andere kernen, met name Kerkdriel, Hedel (onder andere bedrijvigheid) en Ammerzoden, hebben de laatste halve eeuw een behoorlijke groei doorgemaakt, mede onder invloed van bovenlokale processen (invloed 's-Hertogenbosch, A2).

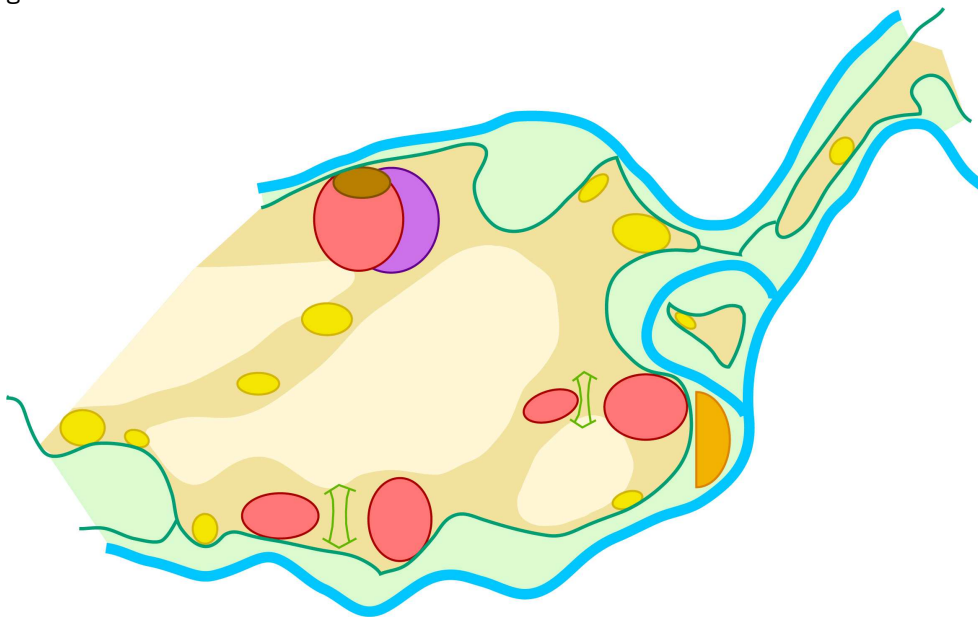
Door de omvang hebben deze kernen een goed voorzieningenniveau. Het zijn de verzorgingskernen voor de kleinere kernen.

De kern Velddriel is ontstaan aan en gegroeid door de Provincialeweg N831. Veel kleinschalige bedrijven aan huis bepalen het karakter van de kern.

De gemeente Maasdriel is een samenvoeging van diverse gemeenten. Maasdriel heeft hierdoor meerdere gelijkwaardige hoofdkernen en mist een historisch bepaalde bestuurlijke eenheid. Tussen de kernen is een historische rivaliteit aanwezig (bijvoorbeeld Kerkdriel en Velddriel) en er zijn cultuur- en geloofsverschillen (protestant en katholiek).

Zaltbommel is binnen de gemeente Zaltbommel de hoofdkern waar alle grootschalige ontwikkelingen plaatsvinden. Van oudsher heeft Zaltbommel een historisch belangrijke strategische positie in de noord-zuidroutes door Nederland. Samen met de gemeente Maasdriel vormt de gemeente Zaltbommel de Bommelerwaard.

In een regionaal perspectief is de stad 's-Hertogenbosch van belang voor Maasdriel. Hoewel de stad is gesitueerd aan de andere zijde van de Maas en in een andere provincie, is de ruimtelijke en economische invloed van 's-Hertogenbosch op de gemeente groot.

Stap 3

Stap 4 - de levensader van Nederland

De A2 was van oorsprong een belangrijke noord-zuidroute binnen Nederland en is inmiddels uitgegroeid de hoofdtransportas en levensader van Nederland.

Met name vanaf de jaren negentig hebben langs de A2, als gevolg van de goede bereikbaarheid, allerlei ontwikkelingen plaatsgevonden, voornamelijk bedrijventerreinen en kantoorparken. Zaltbommel is hier een goed voorbeeld van. De aansluiting op de A2 ter hoogte van Hedel biedt een vergelijkbare potentie.

Door de concurrentie met 's-Hertogenbosch en Zaltbommel valt een hoogwaardige kantoorontwikkeling op deze plek niet te verwachten.

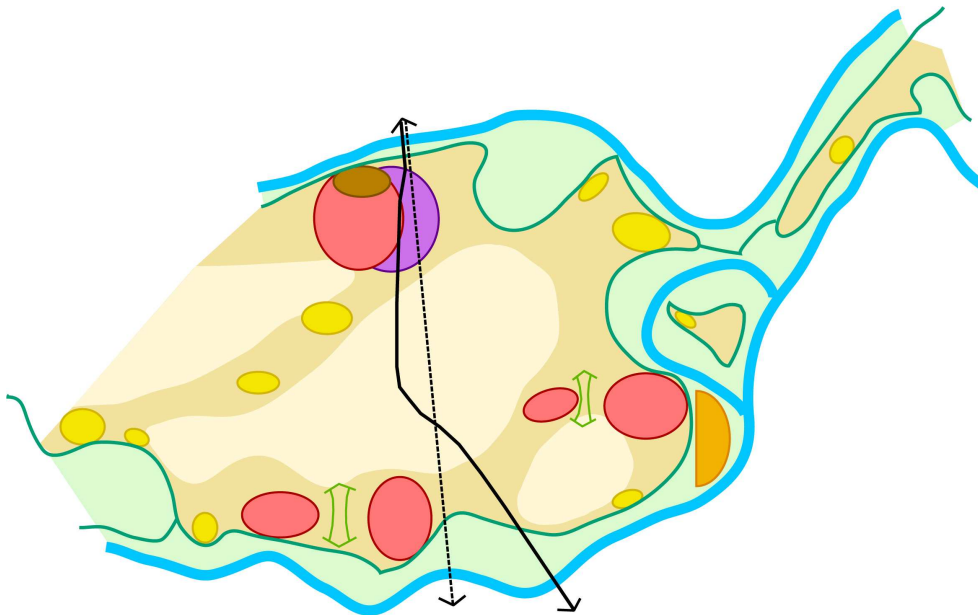
De A2 is niet alleen een belangrijke logistieke route voor goederen, maar ook voor mensen. De A2 is een belangrijke verbindingsroute tussen verschillende economische centra en woongebieden.

Met de toenemende mobiliteit van hoogopgeleide werknemers is de gemeente Maasdriel door haar situering aan de A2 een potentieel woongebied. Voorwaarde hiervoor is een woongebied dat aansluit op de woonwensen van deze bevolkingsgroep.

Momenteel profileert de kern Maasdriel zich niet naar de A2. De A2 is vooral een scheidslijn tussen het westelijke en het oostelijke deel van de gemeente. De gemeente Maasdriel is verscholen tussen Zaltbommel en 's-Hertogenbosch. Het gebied kenmerkt zich door een gestage verrommeling van allerlei activiteiten in de omgeving van de A2. A2-gebruikers gaan langs de gemeente en zien de kwaliteiten van de gemeente niet. Maasdriel als gemeente mist een imago dat afleesbaar is vanaf de A2.

De spoorlijn Maastricht - Eindhoven - 's-Hertogenbosch - Utrecht - Amsterdam is parallel aan de A2 gesitueerd. In de Bommelerwaard is er één stoptreinstation, Zaltbommel. Maasdriel mist daardoor een goede aansluiting op het openbaar vervoersysteem.

De bereikbaarheid van Maasdriel wordt sterk bepaald door de doorstroming op de A2 en dat geeft nogal eens problemen door files. Het openbaar vervoer is momenteel geen bruikbaar alternatief.

Stap 4

Stap 5 - groei met accenten

De kwantitatieve groei van de gemeente is geconcentreerd in de grote kernen door middel van traditionele woonwijken. Aan de westzijde van de gemeente zal de groei plaatsvinden in Ammerzoden en Hedel. Beide blijven afzonderlijke kernen. Aan de oostzijde zal de groei plaatsvinden in het cluster Kerkdriel-Velddriel. Beide kernen dienen wel ruimtelijk van elkaar gescheiden te blijven door een parklandschap.

Aan de randen van de kernen is ruimte voor landschappelijke woonconcepten. In Hedel en Kerkdriel zijn er potenties voor waterfronten welke de kern met de rivier verbinden. Het beleid is gericht op bouw voor eigen behoefte, maar ook voor mensen van buiten de gemeente.

Naast wonen ligt het accent op werken. De vorming van woonwerklandschappen wordt gestimuleerd. In deze gebieden is sprake van een functiemenging van wonen en werken en wordt ruimte geboden voor de vestiging van zzp-ers. Hierbij gaat het met name om kleinschalige bedrijvigheid in de milieucategorieën 1 en 2.

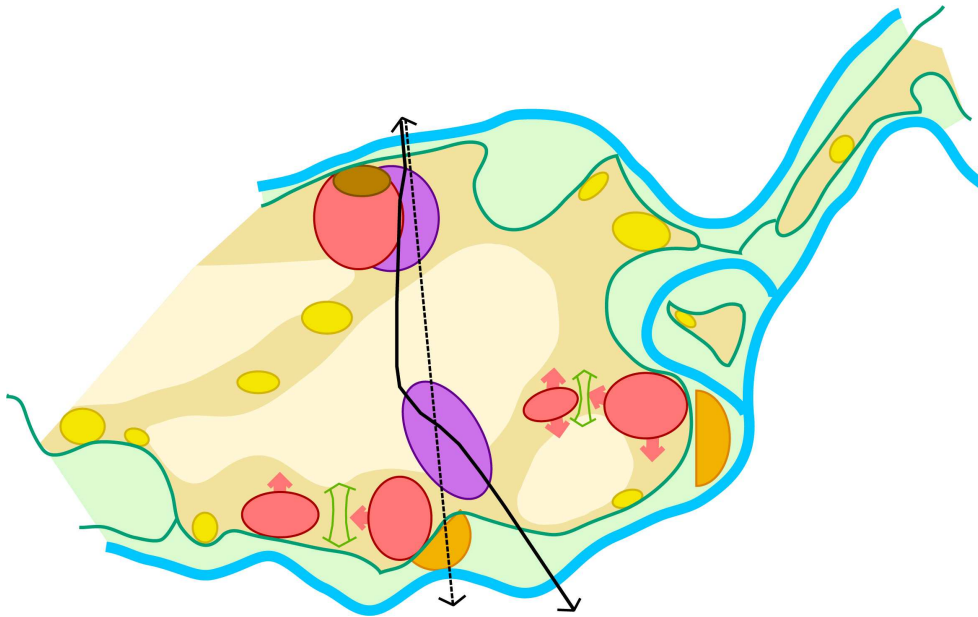
Elke kleine kern kan groeien om in haar eigen behoefte te voorzien. Dit houdt in het bouwen om de voorzieningen in stand te houden (met name de kleine kernen) en om een gezonde woningvoorraad te houden (starters en ouderenwoningen). Landschappelijke woonconcepten sluiten aan op de context van de kleine kernen.

Tussen de verschillende ruimtelijke eenheden dienen in de toekomst open zones in stand gehouden te worden. Voorkomen dient te worden dat clusters aan elkaar gaan groeien. De open zones dienen van voldoende omvang te zijn en ze verbinden de landschappelijke eenheden (buitendijks gebied en open komgronden) met elkaar. Nieuwe landgoederen bieden de mogelijkheid om deze zones op de lange termijn veilig te stellen tegen stedelijke ontwikkelingen.

Landelijke woonconcepten bieden de mogelijkheid voor het creëren van landschappelijke overgangen tussen stad en land. Daarnaast voegen ze voor de woningmarkt interessante, nieuwe woonvormen toe. Vormen van landelijke woonconcepten zijn nieuwe landgoederen, Ruimte-voor-Ruimte-kavels, woningen met vrij-zichtgaranties.

De omgeving van Hurwenen en Rossum biedt gezien het aantrekkelijke en authentieke landschap, de nabijheid van stedelijke voorzieningen (Zaltbommel) en de goede bereikbaarheid, potenties voor een landschapspark met wonen voor (een) nieuwe doelgroep(en): de woonforens.

De aansluiting op de A2 bij Hedel biedt potenties voor de ontwikkeling van (boven)lokale bedrijvigheid. Binnen de Bommelerwaard is er behoefte aan een grootschalig kassengebied. De zone oostelijk van de A2 is hiervoor een geschikte locatie. Omdat deze locatie het beeld van de gemeente Maasdriel aan de A2 wordt, is het van belang dat het een icoon voor de kassenbouw wordt. Dit betekent: visueel aantrekkelijk en duurzaam in gebruik.

Stap 5

Rond de haven van Hedel, de brug naar 's-Hertogenbosch en de zandwinningplas bij Hedel liggen bovenlokale potenties voor het ontwikkelen van recreatieve voorzieningen. Deze recreatieve ontwikkeling dient zich te voegen in de ruimtelijke ontwikkelingen (ruimte voor de rivier, ecologie) in de uiterwaarden.

Stap 6 - samenwerking

De gemeente Maasdriel is een kleine speler in haar omgeving. Veel ontwikkelingen spelen op een hoger niveau en worden ook op een hoger niveau geregisseerd. Door proactief in te spelen op de ontwikkelingen en zelf goede en kansrijke ideeën te genereren, kan sturing worden gegeven aan de eigen positie, in plaats van dat er van hogerhand beslissingen worden geforceerd of dat bepaalde niet-gewenste processen zich stilzwijgend voltrekken.

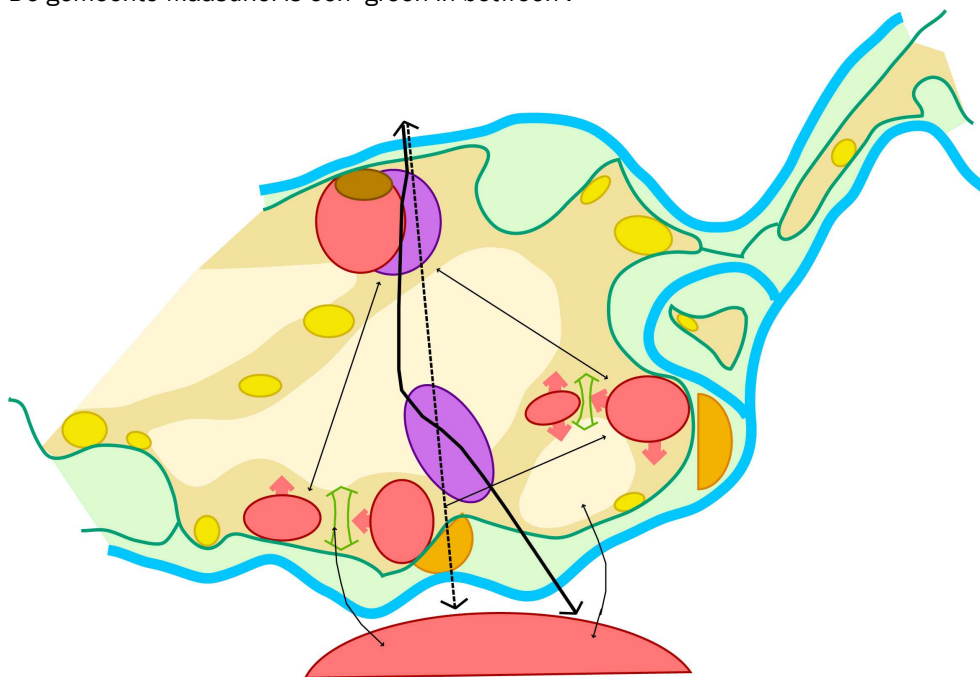
Als kleine speler kan ook geprofiteerd worden van ontwikkelingen in de omgeving.

De meest relevante ontwikkelingen op een hoger schaalniveau zijn:

- natuurlijke en recreatieve ontwikkelingen in het buitendijks gebied;
- ontwikkelingen langs de A2;
- ontwikkelingen op het niveau van de Bommelerwaard, zoals de kassenontwikkeling, bedrijventerreinen, het verkeerssysteem en toerisme;
- ontwikkelingen in de stadsregio 's-Hertogenbosch en de gewenste ruimte behoefte (voor wonen en recreëren) voor de regio.

Het is van belang dat de ontwikkelingen inspelen op een versterking van de lokale diversiteit binnen de gemeente en de identiteit van de gemeente als geheel. De gemeente Maasdriel kenmerkt zich door haar rust, het groene en landelijke karakter en haar situering op een kruispunt van routes.

De gemeente Maasdriel is een 'green in between'.

Stap 6

5 Ruimtelijk Casco

Het Ruimtelijk Casco betreft de toekomstvisie voor de gemeente Maasdriel. Deze visie formuleert het ontwikkelingskader en droombeeld voor de lange termijn en biedt het casco voor concrete projecten en plannen. Het is een afwegingskader, maar tegelijkertijd ook een inspiratiekader voor ruimtelijke ontwikkelingen.

Het Ruimtelijk Casco bestaat uit een kaartbeeld en toelichting. Deze twee zijn nadrukkelijk aan elkaar gekoppeld. De toelichting kan beschouwd worden als een uitgeschreven legenda, waarbij per legenda-eenheid staat beschreven waar het element betrekking op heeft en welke ruimtelijke strategie er bij hoort.

De directe koppeling tussen kaart en toelichting is wenselijk om het structuurvisiebeleid op een eenvoudige manier digitaal raadpleegbaar te maken. De Wro stelt dit als eis bij de opstelling van gemeentelijke structuurvisies.

5.1 Bestaand(e) kern/lint

De bestaande kernen en linten in Maasdriel vervullen een belangrijke rol voor het accommoderen van de nieuwe ruimtevraag.

Herstructurerings- en intensiveringsprocessen zijn in beginsel niet overal binnen de bestaande kernen en linten mogelijk, maar kunnen uitsluitend plaatsvinden op hiervoor geschikte locaties. Uiteraard moet hierbij worden aangesloten op de kwaliteiten en mogelijkheden van de betreffende kern of het lint en de omgeving.

De duidelijke structuur en de variatie van verschillende buurten en wijken in de kernen dient behouden en waar mogelijk versterkt te worden. Waardevolle open plekken (bijvoorbeeld groengebieden binnen de bebouwde kom) dienen vrij te blijven van bebouwing. Er dient rekening gehouden te worden met karakteristieke doorkijken naar het landschap, de aanwezigheid van monumenten en de structuur van het rivierenlandschap. Waar mogelijk streeft de gemeente naar herstel van oorspronkelijke doorzichten en structuren, die door stedenbouwkundige uitbreidingen teniet zijn gedaan. Ook is het wenselijk om de bestaande overgangen van het landelijk naar het dorpsgebied te verbeteren.

De linten zijn belangrijke structuurdragers op gemeenteniveau en worden gekenmerkt door een variatie in functie en bebouwingsmassa en het landelijk en dorps karakter. Dit karakteristieke beeld dient behouden te blijven en waar mogelijk in kwalitatieve zin te worden versterkt. In principe is alleen vervangende nieuwbouw in de linten toegestaan. De nieuwbouw moet het bestaande karakter respecteren. Ook hier dient rekening gehouden te worden met karakteristieke doorkijken naar het landschap, de aanwezigheid van monumenten en de structuur van het rivierenlandschap.

Uitgangspunt voor de bestaande kernen en linten is inbreiden voor uitbreiden. Bestaande uitbreidingen, die reeds planologisch vastliggen, dienen afgerond te zijn voordat nieuwe uitbreidingen in aanmerking komen.

Nieuwbouw dient in maat en schaal te passen in zijn omgeving. Er dient op een dorpse manier gebouwd te worden, waarbij wordt gestreefd naar diversiteit per deelgebied voor wat betreft typologie en prijsklasse. De gemeente Maasdriel wil zich profileren als woongemeente met unieke en gedifferentieerde woonmilieus gekoppeld aan kleine kernen met elk hun eigen identiteit en kwaliteit.

Hoogbouw is in principe niet mogelijk binnen de bestaande kernen en linten. Gestapelde woningen van beperkte omvang zijn in beginsel overal in het woongebied mogelijk, mits passend in de stedenbouwkundige structuur.

De gemeente Maasdriel streeft naar een bevolkingsgroei van 23.500 naar 26.000 in 2020 en een mogelijke doorgroei naar maximaal 29.000 in 2030. Het beleid is gericht op bouw voor eigen behoefte, maar ook voor mensen van buiten de gemeente. Een eventueel nieuwbouwprogramma moet met de demografische ontwikkeling rekening houden. Het is wenselijk een actief huisvestingsbeleid te voeren voor jongeren, alsmede Maasdriel te profileren als woon- en werkgemeente voor jonge, ondernemende huishoudens. Het vertrek van jongeren en starters uit de gemeente naar omliggende steden kan hiermee worden afgeremd. Ook dient er aandacht te zijn voor senioren.

Belangrijk is tevens dat het voorzieningenpeil in stand wordt gehouden. Het doel is een evenwichtige verdeling van voorzieningen over de kernen. Hierbij gaat het voornamelijk om buurt- c.q. wijkvoorzieningen, zoals scholen en speelvoorzieningen. De echte centrumvoorzieningen, zoals grootschalige maatschappelijke voorzieningen of detailhandel, horen niet thuis in het woongebied, maar in de centra van de verzorgingskernen (zie 5.2).

Bedrijvigheid is mogelijk in de kernen en linten. Het gaat dan om kleinschalige (onder andere aan huis verbonden) bedrijvigheid of recreatief gebruik (zoals bed & breakfasts). Het is gewenst hinderlijke bedrijven, zoals glastuinbouw- en champignonteeltbedrijven, ten behoeve van de leefbaarheid zoveel mogelijk uit te plaatsen uit de kernen en de linten. De vrijgekomen locaties kunnen worden herontwikkeld. Hierbij ligt een transformatie naar een woonfunctie voor de hand.

De gemeente Maasdriel stimuleert de vorming van woonwerklandschappen: woongebieden waar ruimte is voor werken aan huis. Dit soort landschappen kunnen onder andere gevormd worden in bestaande kernen en linten. In deze gebieden is sprake van een functiemenging van wonen en werken. Er wordt ruimte geboden voor de vestiging van zzp-ers. Hierbij gaat het met name om kleinschalige bedrijvigheid in de milieucategorieën 1 en 2.

Om de kwaliteit van de woongebieden ook in de toekomst op peil te houden zijn soms ingrepen in de openbare ruimte noodzakelijk. Hierbij mag het karakter van de buurten, wijken en linten niet verloren gaan.

5.2 Verzorgingskern

Om het proces van afkalving van het voorzieningenniveau te stoppen, kiest de gemeente Maasdriel voor het aanbrengen van een onderscheid in 'verzorgingskernen' en 'kleine kernen'. De kernen Kerkdriel/Velddriel en Hedel/Ammerzoden bieden een bundeling van voorzieningen (detailhandel, maatschappelijke voorzieningen zoals onderwijs en zorg/verzorging, horeca, vrijetijdsvoorzieningen). Samen met Zaltbommel vormen deze kernen het centrum van de Bommelerwaard. Deze verzorgingskernen hebben voor de langere termijn goede perspectieven voor vernieuwing en versterking.

De voorzieningen zijn geconcentreerd in de centra van de kernen. Hierbij vullen de centra van Kerkdriel en Velddriel elkaar aan, evenals die van Hedel en Ammerzoden.

De verzorgingsfunctie van de verzorgingskernen zal worden behouden en versterkt door meer dan op andere locaties ruimte te bieden voor voorzieningen op de aanwezige concentratiepunten. De centra moeten herkenbaar zijn en blijven als plek waar functies samenkomen en een grote mate van dynamiek ontstaat. Gestreefd wordt naar compacte centra met voorzieningen op korte afstand van elkaar. Uitgangspunt is dat de commerciële voorzieningen in principe op de begane grond gesitueerd worden. Niet-woonfuncties kunnen getransformeerd worden naar wonen, indien de te transformeren functie overbodig is geworden en er geen sprake is van belemmeringen voor bestaande functies. Voldoende parkeervoorzieningen op korte afstand is van belang. Er dient ook aandacht besteed te worden aan de verblijfskwaliteit in de centra.

5.3 Kleine Kern

Om het proces van afkalving van het voorzieningenniveau te stoppen, kiest de gemeente Maasdriel voor het aanbrengen van een onderscheid in 'verzorgingskernen' en 'kleine kernen'. In de kleine kernen zijn uitsluitend basisvoorzieningen aanwezig. Dit betekent dat er weinig tot nauwelijks voorzieningen aanwezig zijn, zoals detailhandel, maatschappelijke voorzieningen, horeca en vrijetijdsvoorzieningen. De nadruk ligt sterk op de woonfunctie. Deze kernen zijn zo kleinschalig of gelegen in de nabijheid van grotere bevolkingsconcentraties, dat versterking of eventuele terugkeer van winkelvoorzieningen en de bouw van nieuwe maatschappelijke voorzieningen van enig formaat niet realistisch is. De nadruk ligt op de instandhouding van de nog aanwezige voorzieningen en dorpsvernieuwing om de kwaliteit van de leefomgeving te behouden. Daarnaast wordt ingezet op innovatieve concepten die wonen en dienstverlening bijeen brengen, zonder dat hier grote fysieke ontwikkelingen voor nodig zijn. Te denken valt aan voorzieningen als de mobiele bibliotheek en domotica.

5.4 Bestaand bedrijventerrein

De gemeente Maasdriel wil zich profileren als woon- en werkgemeente met unieke werklandschappen voor de kleinere en startende ondernemer. De handel, nijverheid en dienstverlening in Maasdriel is kleinschalig, maar kwalitatief goed. De strategie voor de bestaande bedrijventerreinen is gericht op beheer en waar mogelijk intensivering. In het kader van het streven naar zuinig ruimtegebruik moeten kansen op efficiënt ruimtegebruik benut worden. Vanuit dat principe gaat inbreiding boven uitbreiding.

Herstructurerings- en intensiveringsprocessen zijn in beginsel op alle bedrijventerreinen mogelijk, voor zover hiervoor kansen aanwezig zijn.

Zuinig ruimtegebruik betekent in de eerste plaats dat de ruimte op bestaande bedrijventerreinen beter wordt benut, waarbij sterk wordt ingezet op herstructurering van (verouderde) bedrijventerreinen, of delen daarvan. Daarnaast is het van groot belang dat door intensivering en meervoudig ruimtegebruik de ruimteproductiviteit en de ruimtelijke kwaliteit wordt verhoogd. Aandacht is daarbij nodig voor de representativiteit van de bebouwing, met name aan de ontsluitingswegen.

Het streven is gericht op een ruimtelijke verbetering/opwaardering van kwalitatief laagwaardige bedrijfskavels. Verder moet rekening worden gehouden met de specifieke kwaliteiten van het landschap.

Gestreefd wordt naar een verbetering van de landschappelijke inpassing van bestaande terreinen. Daarnaast moet extra aandacht worden besteed aan de overgang van het bedrijventerrein naar het landschap. Nieuwvestiging van bedrijfswoningen op bedrijventerreinen is uitgesloten.

Ook de openbare ruimte op de bedrijventerreinen dient aandacht te krijgen, aangezien deze kan zorgen voor samenhang binnen het bedrijventerrein. Belangrijke aspecten zijn veiligheid en parkeren.

Hinderlijke bedrijven uit de kernen en de linten worden zoveel mogelijk uitgeplaatst naar de bestaande (of nieuwe) bedrijventerreinen in de gemeente. Bedrijven die de bestaande bedrijventerreinen zijn 'ontgroeid' worden zoveel mogelijk verplaatst naar (sub)regionale bedrijventerreinen in de omgeving. Hierdoor ontstaat een doorstroomtraject, waarbij de lokale bedrijvigheid voor de gemeente behouden blijft.

5.5 Afweegbaar gebied voor dorpsuitbreiding

De gemeente Maasdriel wil zich profileren als woon- en werkgemeente met unieke en gedifferentieerde woonmilieus gekoppeld aan kleine kernen met elk hun eigen identiteit en kwaliteit. De gemeente Maasdriel streeft naar een bevolkingsgroei van 23.500 naar 26.000 in 2020 en een mogelijke doorgroei naar maximaal 29.000 in 2030. Het beleid is gericht op bouw voor eigen behoefte, maar ook voor mensen van buiten de gemeente. Een eventueel nieuwbouwprogramma moet met de demografische ontwikkeling rekening houden. Het is wenselijk een actief huisvestingsbeleid te voeren voor jongeren, alsmede Maasdriel te profileren als woon- en werkgemeente voor jonge, ondernemende huishoudens. Het vertrek van jongeren en starters uit de gemeente naar omliggende steden kan hiermee worden afgeremd. Ook dient er aandacht te zijn voor senioren.

De gebieden die zijn aangeduid als 'afweegbaar gebied voor dorpsuitbreiding' kunnen worden getransformeerd van onbebouwd gebied naar bebouwd gebied in de vorm van wonen en daarbij horende voorzieningen. Het betreffen locaties grenzend aan bestaande bebouwing waar geen of beperkt duurzame waarden uit de onderste lagen voorkomen. De focus voor wat betreft uitbreiding ligt met name in de kernen Velddriel, Kerkdriel, Hedel en Ammerzoden. Maar ook in de kleine kernen is sprake van beperkte uitbreidingsmogelijkheden.

In de kleine kernen staat het in stand houden van de leefbaarheid en de voorzieningen centraal. In de gebieden die zijn aangeduid als 'afweegbaar gebied voor dorpsuitbreiding' is wonen in een aaneengesloten setting mogelijk. Uiteraard dient er voldoende groen aanwezig te zijn. Uitbreidingslocaties die reeds planologisch zijn verankerd (bestemmingsplan) zijn niet aangeduid als 'afweegbaar gebied voor dorpsuitbreiding', maar als 'bestaand(e) kern/lint'. Voorwaarden waaraan ruimtelijke plannen in deze gebieden moeten voldoen zijn hierna geformuleerd:

- De voorgestelde plannen moeten aansluiten bij de bestaande ruimtelijke en stedenbouwkundige structuur van de kern of van dusdanige omvang zijn dat ze min of meer op zichzelf kunnen staan.
- Bij de inrichting van ruimtelijke plannen moet rekening worden gehouden met de kwaliteiten en structuren in het gebied en de omgeving.
Dit betekent ook dat niet elke uitbreiding eenzelfde, relatieve of absolute, woningdichtheid zal hebben. De woningdichtheid zal variëren tussen circa 20 woningen/ha en circa 30 woningen/ha.
- Bij het ontwikkelen van ruimtelijke plannen is het uitgangspunt zorgvuldig met de ruimte om te gaan.
- De natuurlijke ondergrond en de historisch gegroeide structuur van Maasdriel moeten meegenomen worden bij de planvorming. Het is gewenst in uitleggebieden een 'ommetje' te kunnen lopen.

De gemeente Maasdriel stimuleert de vorming van woonwerklandschappen: woongebieden waar ruimte is voor werken aan huis. Dit soort landschappen kan onder andere gevormd worden in de gebieden die aangeduid zijn als afweegbaar gebied voor dorpsuitbreiding. In deze gebieden is sprake van een functiemenging van wonen en werken. Er wordt ruimte geboden voor de vestiging van zzp-ers. Hierbij gaat het met name om kleinschalige bedrijvigheid in de milieucategorieën 1 en 2.

5.6 Afweegbaar gebied voor wonen in het groen

De gebieden die zijn aangeduid als 'afweegbaar gebied voor wonen in het groen' kunnen worden getransformeerd van onbebouwd gebied naar bebouwd gebied in de vorm van wonen en daarbij horende voorzieningen. In deze gebieden is wonen in een open en groene setting mogelijk.

Bij de inrichting van ruimtelijke plannen moet rekening worden gehouden met de kwaliteiten en structuren in het gebied en de omgeving. De natuurlijke ondergrond en de historisch gegroeide structuur van de aangrenzende kern dan wel het lint dienen te worden meegenomen bij de planvorming. Het programma moet gerealiseerd worden binnen de maat en schaal van het landschap.

Het creëren van een groen dorps woonmilieu met een zachte overgang naar het buitengebied is het uitgangspunt. Tevens zou de ontwikkeling de landschappelijke kwaliteiten kunnen versterken. Het is gewenst in uitleggebieden een 'ommetje' te kunnen lopen. Er dient in relatief lage dichtheden gebouwd te worden. De woningdichtheid zal variëren tussen circa 10 woningen/ha en circa 20 woningen/ha.

5.7 Afweegbaar gebied voor bedrijvigheid

De gemeente Maasdriel wil zich profileren als woon- en werkgemeente met unieke werklandschappen voor de kleinere en startende ondernemer. De handel, nijverheid en dienstverlening in Maasdriel is kleinschalig, maar kwalitatief goed. Het gebied tussen de A2 en Hedel is aangeduid als 'afweegbaar gebied voor bedrijvigheid'. Dit gebied kan worden getransformeerd van onbebouwd gebied naar bebouwd gebied in de vorm van bedrijven met bijbehorende voorzieningen. Zorgvuldig ruimtegebruik is uitgangspunt. Hinderlijke bedrijven uit de kernen en de linten worden zoveel mogelijk uitgeplaatst naar dit nieuwe bedrijventerrein.

Bij de inrichting van het bedrijventerrein moet rekening worden gehouden met de specifieke kwaliteiten en structuren van het gebied en de omgeving. Extra aandacht moet worden besteed aan de overgang van het bedrijventerrein naar het landschap en de overgang van het bedrijventerrein naar de A2 (functie als zichtlocatie).

Vanaf de A2 gezien wordt gestreefd naar een kwalitatief beeldbepalend aanzicht met een duidelijk groen karakter. Daarnaast is het belangrijk rekening te houden met een goede inpassing/afscherming aan de westzijde, waar de bebouwde kom van Hedel ligt. Van belang is verder de representativiteit van de bebouwing, met name aan de ontsluitingswegen. Hier is de situering, vormgeving en oriëntatie van de bedrijfsgebouwen belangrijk. Nieuwvestiging van bedrijfswoningen op het bedrijventerrein is uitgesloten.

5.8 Maasfront

De oevers van de Maas en Waal zijn landschappelijk fraai, maar bieden ook een zeer begeerde woonplek. De gemeente Maasdriel kiest voor de ontwikkeling van waterwoningen en ligplaatsen van inwoners boven grootschalige havenontwikkeling voor gasten. Door dit beleid passen de oevers van met name de Maas prima bij de woonfunctie die de gemeente wil uitbouwen.

De ambitie is woningbouw in combinatie met natuurontwikkeling en (kleinschalige) recreatie. Realisatie van dergelijke Maasfronten is bij uitstek mogelijk in Kerkdriel en in Hedel. Nieuw te ontwikkelen woningen aan de waterfronten hebben een grote aantrekkingskracht op bestaande en nieuwe inwoners van Maasdriel. Met dit soort unieke woonconcepten kan Maasdriel zich profileren. Kleinschalige havenfaciliteiten voor passanten versterken het dynamisch woonbeeld en dragen bij aan de ontwikkeling van de lokale economie. Deze ontwikkelingen zullen ruimtelijk en landschappelijk goed moeten worden ingepast.

5.9 A2

Maasdriel ligt in het midden van het land pal aan de A2, met daarmee een goede ontsluiting richting zowel Brabantstad als de Randstad. Door de snelweg A2 is Maasdriel goed regionaal bereikbaar. Voor hen die buiten Maasdriel werken is de nabijheid van de A2 een uitkomst. De snelweg A2 wordt verbreed om de bereikbaarheid op regionaal niveau te vergroten. De gemeente Maasdriel heeft onlangs een brief naar de minister van Verkeer & Waterstaat gestuurd om zo snel als mogelijk te komen tot een verbreding van de A2 tot 2 x 4 rijbanen.

Snelwegen zijn belangrijke identiteitsbepalers, doordat passanten op basis van hetgeen zij zien een beeld van een gemeente vormen. Maasdriel wil haar strategische ligging aan de A2 in de toekomst beter benutten, door op strategische plekken een gezicht naar de snelweg te creëren.

5.10 Bestaande infrastructuur

De strategie betreffende infrastructuur is erop gericht de bestaande infrastructuur te handhaven en alleen strikt noodzakelijk nieuwe infrastructuur toe te voegen. Het in stand houden van de hoofdverbindingen is van essentieel belang voor de bereikbaarheid van de kernen. Aanpassingen aan de infrastructuur die noodzakelijk zijn voor een goede verkeersafwikkeling of die de verkeersveiligheid ten goede komen zijn toegestaan. Hierbij moet in samenhang met het landschap gekeken worden op welke manier de aanpassingen goed ingepast kunnen worden. Ook zouden nieuwe innovatieve technieken de ruimte moeten krijgen.

Een afname van het verkeer op de N831, voornamelijk ten oosten van de A2, is gewenst. De verkeersdruk op deze weg dient verminderd te worden. Met name het vrachtverkeer moet zoveel mogelijk worden geweerd op deze route. Hiertoe wordt op termijn een nieuwe zuidelijke rondweg om Velddriel en Kerkdriel aangelegd. Voor het gebied Uilecoten (Ammerzoden/Hedel) wordt een verbetering gemaakt via de Achterdijk (zwaartransportroute).

De landschappelijke inpassing van de infrastructurele verbindingen verdient extra aandacht. Het zijn functionele elementen. Het landschap waarin de infrastructurele verbindingen liggen dient haar oorspronkelijke karakter zoveel mogelijk te behouden. Het is ongewenst de infrastructuur in de open agrarische gebieden (komgronden) te benadrukken door deze te voorzien van begeleidende laanbeplanting. Langs de overwegend oost-westgerichte wegen op de oeverwallen is dit wel toegestaan. De barrièrewerking die uitgaat van de infrastructuur dient zoveel mogelijk beperkt te worden.

De bestaande openbaar vervoersverbindingen (bus) moeten gehandhaafd blijven. Het fietsroutenetwerk kan worden uitgebreid. Hierbij kan worden aangesloten op de bestaande infrastructuur.

De spoorlijn Utrecht -'s-Hertogenbosch doorkruist de gemeente, maar er is geen station binnen de gemeente. De gemeente heeft voorts nog niet de wens een station te realiseren.

5.11 Zoekgebied ontsluitingsweg Kerkdriel

Om de verkeershinder op bestaande lokale wegen in en om de dorpen Velddriel en Kerkdriel te verminderen en de ontsluiting van de bestaande en nieuw te ontwikkelen woonwijken in het zuiden van Kerkdriel te verbeteren, wordt op termijn (op z'n vroegst in 2012) een nieuwe ontsluitingsweg ten zuiden van Velddriel en Kerkdriel aangelegd. Deze route wordt de 'Zandmerenroute' genoemd. Het tracé voor deze ontsluitingsweg is voorlopig nog niet bekend.

Indien besloten wordt tot aanleg van de zuidelijke ontsluitingsweg voor Kerkdriel en Velddriel door het komgrondengebied tussen de Laarstraat en Drielse Veldweg, dient binnen het ontwerp specifieke aandacht te zijn voor een landschappelijke inpassing, passende bij het omliggende landschap. De fysieke barrièrewerking van de ontsluitingsweg dient zoveel mogelijk beperkt te worden. Bij de uitwerking moet dan ook aandacht besteed worden aan de huidige verkeersroutes die door het nieuwe tracé doorsneden worden.

Er is nog geen keuze gemaakt voor het tracé van de ontsluitingsweg. De uiteindelijk keuze dient goed onderbouwd te worden, zowel planologisch als milieutechnisch, maatschappelijk en financieel.

5.12 Uiterwaarden

Onder de noemer uiterwaarden vallen de grote oppervlaktewateren, zandplassen en de rivieren Waal en Maas. Door onder meer klimatologische veranderingen, onder andere in het neerslagpatroon, zal het karakter van de rivieren verder veranderen. De afvoer van de Maas zal sterker gaan fluctueren.

Daarnaast wordt de maatgevende piekafvoer groter. Hierdoor wordt de kans op overstromingen groter. Na het hoogwater van 1995 wordt primair ingezet op uitwerking van de principes van rivierverruiming, waarbij naast veiligheid tevens een duurzaam en natuurlijk riviersysteem wordt nagestreefd. Alleen daar waar een dergelijke aanpak (maatschappelijk) onhaalbaar is, is dijkverhoging als laatste optie in beeld. Voor Maasdriel worden de Alemsche Waarden gebruikt als waterbergingsgebied in combinatie met een recreatieve en natuurlijke functie.

Naast deze veiligheidsfunctie heeft water ook een functie als cultuurhistorisch, recreatief en natuurlijk element. Dit komt ondermeer tot uitdrukking in het in ere herstellen van een oude Maasarm ten noorden van Kerkdriel, als onderdeel van het project 'Ruimte voor MAASdriel'.

In het buitendijkse gebied kunnen, op plaatsen waar geen strijdigheid is met de natuur- en/of waterdoelstellingen, de mogelijkheden voor recreatie worden benut. Rivierverruiming biedt namelijk ook kansen voor (water)recreatie.

De gemeente bevordert initiatieven die kansen bieden voor recreatie op een duurzame manier (rekening houdend met natuur, water en milieu) benutten. Zo zijn de uiterwaarden ook zeer geschikt voor de aanleg van wandelroutes.

5.13 Ecologische Hoofdstructuur

Bepaalde delen van de uiterwaarden van de Maas en de gehele uiterwaard van de Waal, voor zover gelegen binnen de gemeente Maasdriel, maken deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. Het vormt de basis voor het Nederlandse natuurbeleid. Voor deze gebieden geldt dat de functie als natuurgebied voorop staat.

5.14 Natuurgebied - Natura 2000

De Waaluitwaarden, de Kil van Hurwenen en de Rijswaard zijn natte gebieden die tot de zogenaamde Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden behoren. Daar moeten de leefgebieden van de van belang zijnde vogel- en habitatsoorten worden beschermd. Het ecologisch netwerk Natura 2000 moet de betrokken natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen.

Deze gebieden kennen bijzondere ecologische, cultuurhistorische of archeologische waarden. Het beleid richt zich op behoud, bescherming en ontwikkeling van de daar aangetroffen kwaliteiten. Bebouwing is er in principe niet toegestaan. Nieuwe plannen, projecten of handelingen binnen en in de nabijheid van deze gebieden die significant negatieve gevolgen kunnen hebben voor de natuur zijn niet toegestaan, tenzij er geen reële alternatieven beschikbaar zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Eventueel noodzakelijke bebouwing voldoet aan zeer hoge eisen van beeldkwaliteit ter versterking van het natuurlijke en authentieke karakter.

Daarnaast wordt gepoogd de ruimtelijke kwaliteit te verhogen door sanering van ont-sierende bebouwingselementen.

5.15 Dijken

Naast een waterkerende en landschapsvormende functie zijn dijken binnen de gemeente Maasdriel met name van belang voor recreatie en toerisme. Vanuit het oogpunt van voorliggende structuurvisie is vooral deze laatste functie van belang.

De Bommelerwaard heeft een primaire, routegebonden recreatieve uitloofunctie voor de eigen bewoners en de regio 's-Hertogenbosch. In dit verband zijn met name de fietsroutes over de rivierdijken betekenisvol. In samenhang met deze routes is een relatief kleinkorrelig palet van recreatieve voorzieningen ontwikkeld. Deze voorzieningen bevinden zich vooral verspreid in de zuidrand van de gemeente. Deze recreatieve voorzieningen bestaan veelal uit horecavoorzieningen, zoals een restaurant of café.

Voor de benutting van de recreatieve potenties van het gebied is het van cruciaal belang de toegankelijkheid te vergroten door middel van de aanleg van een divers en uitgebreid routenetwerk. In de gemeente is, in samenwerking met Rivierenland, een fietsroutenetwerk op basis van knooppunten aangelegd. Dit sluit aan op het netwerk van Noord-Brabant. Mogelijkheden moeten worden benut om recreatieve knopen met elkaar te verbinden en de interessante plekken in de gemeente beleefbaar te maken. Het gaat hier om een veelvoud aan mogelijkheden zoals boerderijbezoek, overnachting bij de boer, de verkoop van streekproducten, het bezoek van cultuurhistorisch waardevolle objecten, etc.

Er is aandacht nodig voor voldoende afwisseling in het aanbod. Routegebonden recreatie bestaat tenslotte in verschillende soorten en maten, variërend van sportief (wielrennen, skeeleren en paardrijden) tot recreatief wandelen en fietsen. Ook is het belangrijk gebiedsvreemd verkeer van de recreatieve routes te weren.

Tevens dient aansluiting te worden gezocht bij netwerken buiten gemeente en een sterke recreatieve poort die fungeert als vertrekpunt. Tenslotte moet voorkomen worden dat langs nieuwe routes beplanting komt die de openheid van het achterliggende gebied aantast.

5.16 Oeverwallen

De oeverwallen zijn de hoger gesitueerde gronden waarop het merendeel van de bebouwing aanwezig is en de meeste activiteiten plaatsvinden. Sinds jaar en dag concentreren de menselijke occupatiepatronen zich hier. De stroomruggen zijn door hun grondslag uitermate geschikt voor verschillende vormen van landbouw. Het landschap is op veel plekken kleinschalig van karakter.

Voor zover op de oeverwallen geen andere legenda-eenheden aanwezig zijn, bestaan de oeverwallen voornamelijk uit agrarisch landschap. De landbouw ondergaat de komende jaren een metamorfose. Schaalvergroting en het verbeteren van de efficiëntie zijn bepalende tendensen in vrijwel alle vormen van land- en tuinbouw die in Maasdriel aanwezig zijn. Het merendeel van de Maasdielse bedrijven is gericht op groei en modernisering en gaat mee in deze tendens.

Het is gewenst de grootschalige bedrijven voor glastuinbouw en champignonenteelt op de oeverwallen te verplaatsen naar de gebieden die zijn aangeduid als 'herstructureringsgebied glastuinbouw' of 'afweegbaar gebied voor glastuinbouw'. Het uiteindelijke doel is de oeverwallen buiten deze concentratiegebieden nagenoeg vrij van kassen en champignoncellen te krijgen. Nieuwvestiging van dit soort bedrijven is uitgesloten. De vrijgekomen ruimte kan onder andere worden ingevuld met grondgebonden landbouw, andere vormen van landbouw en andere functies als recreatie en toerisme.

De grondgebonden landbouw, van oudsher een belangrijke economische factor in Maasdriel, is van onschatbare waarde voor de versterking van het landschap.

De landbouw is namelijk een belangrijke drager van het landschap en daarmee beheerder van een aanzienlijk deel van de landschappelijke en groene kwaliteiten die de bevolking en recreanten waarderen. Ontwikkeling van de overige landbouwactiviteiten (veeteelt, akkerbouw en fruitteelt) wordt dan ook nadrukkelijk, mede in het kader van de landschapsfunctie, geplaatst. Ook deze vormen van landbouw hebben behoefte aan extra ruimte voor groei, modernisering en innovatie.

De gemeente wil de genoemde agrarische bedrijven volop de ruimte geven tussen de kernen en daarmee de kwaliteit van de woonomgeving én van de agrarische bedrijvigheid verhogen. Dit betekent dat naast uitbreiding ook nieuwvestiging van dit soort bedrijven is toegestaan. Door deze ontwikkeling wordt het landschap in Maasdriel aanzienlijk verfraaid.

Op de oeverwallen kan de mogelijkheid worden geboden om nevenactiviteiten op agrarische bedrijven te laten ontwikkelen. Gedacht wordt aan zaken als extensieve recreatie en zorg op de boerderij, dit om de sector een beter toekomstperspectief te bieden. Hierbij geldt als voorwaarde dat deze verbreding niet ten koste mag gaan van de ruimtelijke kwaliteit.

Een tweede voorwaarde is dat deze ontwikkelingen niet mogen leiden tot substantiële toename van het aantal verkeersbewegingen en/of tot extra beperkingen van de bedrijfsvoering van agrarische bedrijven in de omgeving.

Op verschillende locaties zal agrarisch vastgoed beschikbaar komen. Deze vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing (VAB) dient zoveel mogelijk behouden te blijven, waar dit het karakter van het gebied bepaalt. Voor deze vrijkomende agrarische bebouwing kan ingezet worden op functieverandering of verbredingsactiviteiten. Waar sprake is van niet beeldbepalende bebouwing is sloop denkbaar in ruil voor ontwikkelingsrechten elders (Ruimte-voor-Ruimte-constructie).

Overigens is de landbouw niet de enige drager van het landschap. Het landschap ontleent haar karakteristiek juist aan de grote verscheidenheid aan allerlei landschappelijke (knotwilgen, geriefbosjes, dijken, kaden, etc.) en cultuurhistorische elementen (zoals monumentale boerderijen, kastelen en forten, etc.). De verscheidenheid moet zoveel mogelijk behouden blijven en waar dit karakter is verloren gegaan wordt ingezet op herstel.

In het agrarisch landschap kan ruimte geboden worden voor de opwekking van duurzame energie. Gezocht wordt naar een manier die past bij het gebied. Initiatieven op het gebied van duurzame energie zijn wenselijk.

5.17 Komgronden

De komgronden bestaan uit kleigronden. Door het inklinken zijn deze gronden lager gelegen. De gebieden zijn natter en historisch gezien minder interessant voor occupatie. Het landschap is er grootschalig en open van karakter en wordt bepaald door het moderne agrarische productielandschap. Losse boerderijen en uitgestrekte akkers en weilanden bepalen het beeld van het landschap.

Binnen de gebieden die grotendeels als kommen zijn aangeduid is een tweetal gebieden aangegeven waarvoor geldt dat ze als grotere eenheid van belang zijn. Met name voor ontwikkelingen die hier plaats mogen vinden geldt dat de inzet vooral gericht is op het openhouden van het landschap. De karakteristieke oost-westgerichte openheid is hierbij uitgangspunt. Dit gebeurt in combinatie met een verdere ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden, zoals die voor weidevogels en ganzen.

Met betrekking tot de inpassing van de nieuw aan te leggen zuidelijke rondweg zal in een later stadium bekeken worden wat de mogelijkheden en onmogelijkheden zijn in relatie tot het omliggende landschap.

Het behouden en versterken van natuur- en landschapswaarden en de karakteristieke verkavelingspatronen is ook vanuit cultuurhistorisch en ecologisch oogpunt zeer gewenst. Andere functies en ontwikkelingen worden zoveel mogelijk geweerd en/of beperkt qua ruimtebeslag en andere eigenschappen die de openheid in gevaar brengen.

Voor zover op komgronden geen andere legenda-eenheden aanwezig zijn, bestaan de komgronden voornamelijk uit agrarisch landschap.

De landbouw ondergaat de komende jaren een metamorfose. Schaalvergroting en het verbeteren van de efficiëntie zijn bepalende tendensen in vrijwel alle vormen van land- en tuinbouw die in Maasdriel aanwezig zijn. Het merendeel van de Maasdrielse bedrijven is gericht op groei en modernisering en gaat mee in deze tendens. Het is gewenst de grootschalige bedrijven voor glastuinbouw en champignonenteelt op de komgronden te verplaatsen naar de gebieden die zijn aangeduid als 'herstructureringsgebied glastuinbouw' of 'afweegbaar gebied voor glastuinbouw'. Het uiteindelijke doel is de komgronden nagenoeg vrij van kassen en champignoncellen te krijgen. Nieuwvestiging van dit soort bedrijven is uitgesloten. Ook is het gewenst andere grootschalige bedrijven, met name bedrijven met veel bebouwing, uit deze gebieden te verplaatsen.

De gemeente Maasdriel wil de bestaande agrarische bedrijven op de komgronden de mogelijkheid bieden om naar redelijkheid uit te breiden. Het nieuw vestigen van glastuinbouw-, boomteelt- en niet grondgebonden veehouderijbedrijven is uitgesloten. Nieuwvestiging van andere agrarische bedrijven wordt niet per definitie uitgesloten. Hierbij moet wel worden aangesloten op de karakteristieke landschapswaliteiten van het gebied. Het is van belang bestaande doorzichten zoveel mogelijk te behouden. Agrarische bedrijven en loodsen dienen zoveel mogelijk achter elkaar te worden gesitueerd in plaats van naast elkaar. Verdergaande verstedelijking en ongewenste bebouwing in het open gebied is niet toelaatbaar.

Op de komgronden kan de mogelijkheid worden geboden om nevenactiviteiten op agrarische bedrijven te laten ontwikkelen. Gedacht wordt aan zaken als extensieve recreatie en zorg op de boerderij, dit om de sector een beter toekomstperspectief te bieden. Hierbij geldt als voorwaarde dat deze verbreding niet ten koste mag gaan van de ruimtelijke kwaliteit. Ook mag de openheid van het landschap niet worden aangetast. Een tweede voorwaarde is dat deze ontwikkelingen niet mogen leiden tot substantiële toename van het aantal verkeersbewegingen en/of tot extra beperkingen van de bedrijfsvoering van agrarische bedrijven in de omgeving.

Op verschillende locaties zal agrarisch vastgoed beschikbaar komen. Om de openheid van het gebied te versterken is het wenselijk deze bebouwing te slopen, in ruil voor ontwikkelingsrechten elders (Ruimte-voor-Ruimte-constructie).

In het agrarisch landschap kan ruimte geboden worden voor de opwekking van duurzame energie. Gezocht wordt naar een manier die past bij het gebied. Initiatieven op het gebied van duurzame energie zijn wenselijk.

5.18 Openheid

De waardevolle open gebieden binnen de gemeente Maasdriel zijn specifiek op de kaart Ruimtelijk Casco aangeduid als 'openheid'. De strategie in deze gebieden is gericht op het in stand houden en versterken van de bestaande openheid. Ontwikkelingen die deze openheid aantasten zijn ongewenst. Initiatieven die deze openheid versterken, zoals het verplaatsen van agrarische bedrijfsbebouwing, wordt gestimuleerd.

5.19 Fort

De gemeente Maasdriel herbergt een groot aantal cultuurhistorische waarden. Dit zijn belangrijke elementen die de identiteit van Maasdriel bepalen. Cultuurhistorische waarden verdienen het om behouden te worden, maar vooral ook om als inspiratiebron te worden gebruikt bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Met betrekking tot de gemeente Maasdriel betekent dit onder andere het respecteren van de historische landschapsstructuur met uiterwaarden, oeverwallen en komgronden en bestaande cultuurhistorisch waardevolle elementen.

De cultuurhistorisch waardevolle 'forten' die in Maasdriel voorkomen zijn specifiek aangeduid op de kaart van het Ruimtelijk Casco. Deze cultuurhistorisch waardevolle elementen dienen te worden gehandhaafd. Het betreft fort Sint Andries, nieuw fort Sint Andries en fort Voorne. Door promotie van dit soort overblijfselen uit Maasdiels rijke historie wordt de aantrekkelijkheid van Maasdriel verder versterkt.

5.20 Bestaand landgoed/kasteel

De gemeente Maasdriel herbergt een groot aantal cultuurhistorische waarden. Dit zijn belangrijke elementen die de identiteit van Maasdriel bepalen. Cultuurhistorische waarden verdienen het om behouden te worden, maar vooral ook om als inspiratiebron te worden gebruikt bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

Met betrekking tot de gemeente Maasdriel betekent dit onder andere het respecteren van de historische landschapsstructuur met uiterwaarden, oeverwallen en komgronden en bestaande cultuurhistorisch waardevolle elementen.

De cultuurhistorisch waardevolle 'bestaande landgoederen/kastelen' die in Maasdriel voorkomen zijn specifiek aangeduid op de kaart van het Ruimtelijk Casco. Deze cultuurhistorisch waardevolle elementen dienen te worden gehandhaafd.

Voorbeelden daarvan zijn het kasteel Ammersoyen en het slot van Well. De bestaande landgoederen en kastelen dienen te worden gehandhaafd. Door promotie van dit soort overblijfselen uit Maasdiels rijke historie wordt de aantrekkelijkheid van Maasdriel verder versterkt.

5.21 Eendenkooi

Ten noorden van Hedel komt nog een eendenkooi voor. Dit is een element dat de ontwikkelingsgeschiedenis van Maasdriel representeert. Het is een specifiek te beschermen waarde. Een eendenkooi is een stuk land en water, dat was ingericht om wilde eenden te vangen. Het is voorzien van een stelsel van bochtige en nauwe sloten (pijpen), door een haag of heining omgeven, waarin een aantal roep- of kwaakeenden als lokvogel dient. De eendenkooi biedt aan verschillende moeras- en watervogels goede broedmogelijkheden. De eendenkooi is in bezit van Staatsbosbeheer en is derhalve als 'Bos- en Natuurgebied' bestemd in het bestemmingsplan Buitengebied, Binnendijs deel.

De strategie is gericht op het behoud van de eendenkooi in het gebied en een verbetering van de beleefbaarheid. Recreatief medegebruik van de eendenkooi wordt mogelijk geacht.

5.22 Herstructureringsgebied glastuinbouw

Het gebied 'De Grote Ingh' is aangewezen als 'herstructureringsgebied glastuinbouw'. De landbouw ondergaat de komende jaren een metamorfose. Schaalvergroting en het verbeteren van de efficiëntie zijn bepalende tendensen in vrijwel alle vormen van land- en tuinbouw die in Maasdriel aanwezig zijn. Het merendeel van de Maasdrielse bedrijven is gericht op groei en modernisering en gaat mee in deze tendens. Het is gewenst de grootschalige bedrijven voor glastuinbouw en champignonenteelt op de komgronden en de oeverwallen te verplaatsen naar de gebieden die zijn aangeduid als 'herstructureringsgebied glastuinbouw' of 'afweegbaar gebied voor glastuinbouw'.

In het gebied De Grote Ingh, dat circa 60 ha groot is, zijn reeds enkele grootschalige bedrijven voor glastuinbouw en champignonenteelt aanwezig. In het gebied is echter sprake van een zekere versnippering, en op langere termijn zouden daarmee problemen als niet-agrarisch hergebruik of verpaupering kunnen ontstaan, zeker als elders in de regio nieuwe concentratiegebieden met grotere kavels ontstaan. Een actieve herstructurering kan kansen bieden voor een kwaliteitsverbetering. Herschikking van kavels, aandacht voor een goede interne ontsluiting en een passende aankleding kunnen de genoemde problemen ondervangen. Daarmee worden de toekomstperspectieven voor de aanwezige bedrijven en de beleevingswaarde verhoogd.

Bij de herstructurering moet aandacht worden besteed aan de omliggende functies, waarvoor in meer (wonen en open agrarisch gebied) of mindere (golfbaan) mate afscherpende maatregelen moeten worden getroffen.

Naast herstructurering biedt dit gebied ook kansen voor intensivering. Grootschalige bedrijven voor glastuinbouw en champignonenteelt die elders in de gemeente zijn gevestigd, kunnen naar dit gebied verplaatst worden.

5.23 Afweegbaar gebied voor glastuinbouw

De landbouw ondergaat de komende jaren een metamorfose. Schaalvergroting en het verbeteren van de efficiëntie zijn bepalende tendensen in vrijwel alle vormen van land- en tuinbouw die in Maasdriel aanwezig zijn.

Het merendeel van de Maasdrielse bedrijven is gericht op groei en modernisering en gaat mee in deze tendens. Het is gewenst de grootschalige bedrijven voor glastuinbouw en champignonenteelt op de komgronden en de oeverwallen te verplaatsen naar de gebieden die zijn aangeduid als 'afweegbaar gebied voor glastuinbouw' of 'herstructureringsgebied glastuinbouw'.

Het is het doel dat het gebied nabij de A2 een modern, duurzaam concentratiegebied voor glastuinbouw en champignonenteelt wordt. Bij verplaatsing van de bestaande bedrijven naar deze corridor is maximaal circa 90 ha beschikbaar. Agrarische ondernemers, bij voorkeur uit de Bommelerwaard, krijgen in deze landbouwconcentratiegebieden de gelegenheid moderne, efficiënte en duurzame bedrijven te vestigen. Doel is de kernen en hun omgeving nagenoeg vrij van kassen en champignoncellen te krijgen.

Bij de vestiging van bedrijven dient wel rekening gehouden te worden met de omliggende (cultuurhistorisch waardevolle) bebouwingslinten en buurtschappen en karakteristieke beplanting. De bedrijven dienen op gepaste afstand van de waardevolle bebouwing gesitueerd te worden en dienen zoveel mogelijk landschappelijk ingepast te worden, zodat de impact op de bestaande bebouwing gering is.

Vanwege de ligging direct aansluitend op de A2 dient de meest westelijke rand van het gebied te worden ingericht als zichtlocatie. Maasdriel kan zich hier met haar glastuinbouw profileren als een moderne, duurzame gemeente. Vanaf de A2 gezien wordt gestreefd naar een kwalitatief beeldbepalend aanzicht met een duidelijk groen karakter.

5.24 Nieuw landgoed

Landelijk zijn de afgelopen jaren op diverse plaatsen nieuwe landgoederen gerealiseerd in de provincie Gelderland. Een nieuw landgoed is een openbaar toegankelijk boscomplex (al dan niet met overige gronden) met daarin een woongebouw van 'allure' met maximaal twee à drie wooneenheden en een minimale omvang van de bebouwing van 5 ha.

De gemeente Maasdriel leent zich voor een selectieve inzet van deze nieuwe landgoederen ter versterking van de landschappelijk-ecologische en recreatieve structuur.

De open komgebieden dienen hiervan gevrijwaard te worden. Op de oeverwallen kan het realiseren van een nieuw landgoed bijdragen aan:

- 1 een versterking van de ter plaatse reeds (potentieel) aanwezige beslotenheid;
- 2 het creëren van nieuwe leefgebieden voor aan bossen gebonden diersoorten en het uitbouwen van biotoop van diersoorten die reeds thans in de bestaande bossen en boomgaarden aanwezig zijn;
- 3 de realisatie van een uitloopgebied voor de bewoners van de kernen of voor in de recreatiegebieden verblijvende recreanten;
- 4 een afwisseling op het Maasdrielse landschap, waardoor de aantrekkelijkheid voor passanten wordt versterkt.

Voorkomen moet worden dat vanuit nieuwe landgoederen negatieve effecten uitgaan.

Hiervan is bijvoorbeeld sprake als grenzend aan een weidevogelbiotoop omvangrijke houtopstanden ontstaan. In deze houtopstanden kunnen zich dan kraaiachtigen nestelen.

5.25 Groene buffer

Om ervoor te zorgen dat verschillende verstedelijkte of te verstedelijken gebieden aan elkaar groeien is op drie plekken een 'groene buffer' opgenomen.

Het betreft een buffer tussen Ammerzoden en Hedel, een buffer tussen het gebied dat is aangeduid als 'afweegbaar gebied voor glastuinbouw' en Velddriel en een buffer tussen Hurwenen en de gemeentegrens met de gemeente Zaltbommel. Het beleid is gericht op het behoud en de versterking van een groene geleding tussen de stedelijke gebieden ten behoeve van landschappelijke en ecologische functies.

De ontwikkeling van rode functies is niet per definitie uitgesloten, maar een groene inpassing is noodzakelijk.

5.26 Groene geleidingszone

Enkele zones, gelegen tussen de kernen en het landschap, zijn aangeduid als 'groene geleidingszone'. De versterking van het groene karakter van de dorpsmantels, hier en daar met accenten waarneembaar vanaf de (rijks)wegen, is gewenst. De groene geleidingszones hebben als ondergeschikte functie het fungeren als landschappelijke of ecologische verbinding tussen de agrarische gebieden of natuurgebieden, waar mogelijk gecombineerd met recreatief medegebruik. Uitgangspunt bij realisatie is een minimale breedte van 25 meter. Ook tussen Velddriel en Kerkdriel is een groene geleidingszone opgenomen. Het doel van deze zone is dat de kernen als losse kernen herkenbaar blijven. De zone moet echter geen barrière vormen, maar juist een verbinding tussen de kernen. De zone moet ook echt een betekenis hebben voor de bewoners. Gedacht kan bijvoorbeeld worden aan een sportpark of een parkachtig gebied dat fungeert als uitloopegebied.

Er moet worden aangesloten op de openheid van het landschap en het meer kleinschalige karakter van de hier voorkomende landschapselementen. Bij de ontwikkeling van de zones kan worden geput uit het scala aan beplantingsvormen dat kenmerkend is voor dit gebied. De ontwikkeling van opgaande elementen mag geen afbreuk doen aan de kwaliteiten van de Bommelerwaard als weidevogelgebied.

5.27 Groene inpassing

Voor bepaalde functies, zoals glastuinbouw en bedrijvigheid, is het wenselijk om deze landschappelijk in te passen en/of af te schermen. Op de kaart Ruimtelijk Casco zijn deze zones aangeduid als 'groene inpassing'. De manier waarop dit gebeurt, is afhankelijk van de functie. Bij het nieuwe glastuinbouwgebied is het voorstelbaar dat het groen een bijdrage levert aan de presentatie van het gebied. Bij het bedrijventerrein Hedel, waarbij de ruimtelijke kwaliteit van de bebouwing over het algemeen wat minder is, kan het groen functioneren als afscherming. Bij de verschillende inpassingzones wordt onderscheid gemaakt in functie, gebruik, inrichting en breedte. Bij de inpassing dient gebruikt gemaakt te worden van gebiedseigen beplanting.

5.28 Recreatieve knoop

Op plaatsen waar recreatieve aanleidingen aanwezig zijn (zoals bij bestaande recreatieve activiteiten, in linten en kernen, beeldbepalende VAB's, cultuurhistorisch waardevolle elementen, natuurgebieden en knooppunten van verschillende soorten routes) kunnen nieuwe knopen worden ontwikkeld. Bij de ontwikkeling van recreatie en toerisme staan faciliteiten voor de eigen inwoners centraal. Daarnaast wil de gemeente Maasdriel kleinschalig toerisme stimuleren.

Grootschalige verblijfsrecreatie wordt niet geambieerd. Recreatieve voorzieningen zijn er op gericht de samenleving van Maasdriel te verrijken en dragen bij aan een aantrekkelijke woon- en werkomgeving.

De invulling van een recreatieve knoop hangt af van de ruimtelijke context en kan uiteenlopen van een horecapunt (kampeerboerderij, bed and breakfast, kleinschalig hotel) tot een bezoekerscentrum met informatievoorziening en ruime parkeergelegenheid. De ontwikkeling van recreatieve knopen draagt bij aan het mozaïek aan functies in het buitengebied die met elkaar verbonden zijn door routes. Met name het eiland Alem heeft grote potentie op het gebied van toerisme en recreatie. Het voorzieningenniveau rond dit knooppunt kan uitgebreider zijn dan elders.

5.29 Grootschalige recreatieve voorziening

In de gemeente Maasdriel is een drietal 'grootschalige recreatieve voorzieningen' aangeduid. Twee voorzieningen worden gevormd door het recreatiegebied ten oosten en ten noordoosten van Kerkdriel. De andere voorziening betreft het gebied ten zuidoosten van Hedel.

Het noordelijk deel van het recreatiegebied bij Kerkdriel bestaat onder andere uit een 9-holes golfbaan. Voor bestaande voorzieningen in de grootschalige recreatieve gebieden behoort uitbreiding van de bestaande faciliteiten tot de mogelijkheden.

In het zuidelijk deel ligt recreatiegebied 'De Zandmeren'. Hier bevinden zich onder andere een zandstrand en diverse faciliteiten voor watersportliefhebbers. Het gebied rondom De Zandmeren wordt heringericht. Daarnaast is het de bedoeling een boulevard, vakantiewoningen en meer recreatieve voorzieningen te realiseren. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan de natuurlijke omgeving in samenhang met de recreatieve aspecten.

De zone ten zuidoosten van Hedel grenst direct aan het stedelijk gebied van 's-Hertogenbosch, ten zuiden van de Maas. Deze zone zal in de toekomst meer en meer worden gebruikt als uitloopgebied van de stedelijke zone. De hoofdpoging hier is om met behoud van de kernkwaliteiten het gebied aantrekkelijk te maken als recreatief uitloopgebied en recreatieve poort van de Bommelerwaard en de gemeente Maasdriel. Het gebied moet een poortfunctie vervullen naar het achterliggend cultuurlandschap, een vertrekpunt voor routegebonden recreatie.

Mogelijkheden voor extensieve (bedoeld voor de dagelijkse uitloop van de stedeling) vormen van recreatie worden gestimuleerd, waarbij de overheid voorwaarden zal moeten scheppen in de vorm van voorzieningen op het vlak van bijvoorbeeld informatievoorziening, routes en parkeren.

Andere vormen van ontwikkeling, zoals exclusieve woonmilieus en landgoederen, zijn in beperkte mate denkbaar.

Hiervoor wordt enkel ruimte geboden als dit past binnen de kwaliteiten van het landschap en als het recreatieve en landbouwkundige gebruik hierdoor niet wordt gehinderd.

Van belang in de gebieden die zijn aangeduid als 'grootschalige recreatieve voorziening' is dat nieuwe ontwikkelingen samen dienen te gaan met investeringen in het landschap.

6 Notitie Reikwijdte en detailniveau

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt uiteengezet hoe de mogelijke milieueffecten van de voorziene ruimtelijke ontwikkelingen uit de structuurvisie worden onderzocht.

Allereerst wordt beschreven wat een plan-m.e.r. is en waarom een plan-m.e.r. moet worden uitgevoerd. Vervolgens worden de wettelijke randvoorwaarden van een plan-m.e.r. toegelicht. De gebruikte afkortingen staan toegelicht in de bijlage.

In de paragraaf reikwijdte en detailniveau wordt ingegaan op de ontwikkelingen die in het kader van de plan-m.e.r. bekeken worden. Waarbij tevens wordt aangegeven welke milieueffecten worden onderzocht. In deze paragraaf wordt op onderdelen vooruit gekeken naar beoogde plannen en projecten die binnen de koers van het ruimtelijk casco passen, maar nog niet zodanig in het ruimtelijk casco zijn beschreven.

6.2 Waarom een plan-m.e.r.?

In het kader van de structuurvisie Maasdriel wordt een plan-m.e.r.-procedure doorlopen conform de bepalingen in de Wet milieubeheer. Dit heeft een tweetal redenen.

- 1 De structuurvisie is kaderstellend voor mogelijk mer-plichtige en of mer-beoordelingsplichtige activiteiten.
- 2 De structuurvisie is kaderstellend voor activiteiten waarvan op voorhand niet direct uitgesloten kan worden dat ontwikkelingen een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden en waar mogelijk een passende beoordeling voor moet worden doorlopen in het kader van de Natuurbeschermingswet.

In navolgende tabel is een aantal m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten aangegeven die relevant kunnen zijn bij het opstellen van de structuurvisie voor de gemeente Maasdriel. In deze tabel is tevens aangegeven om welke exacte activiteiten uit de structuurvisie het dan gaat. Deze activiteiten zijn nader beschreven in paragraaf 6.3.

m.e.r.-plichtige activiteit	Criteria m.e.r.-plicht	Criteria m.e.r.-beoordelingsplicht
De inrichting van het landelijk gebied dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een functiewijziging in de natuur, recreatie of landbouw met een oppervlakte van 250 hectare of meer, met uitzondering van ruilverkaveling met een administratief karakter of van een aanpassingsinrichting.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een functiewijziging in de natuur, recreatie of landbouw met een oppervlakte van 125 hectare of meer, met uitzondering van ruilverkaveling met een administratief karakter of van een aanpassingsinrichting.
Mogelijk van toepassing door: – Project Ruimte voor Maasdriel, Zandmeren – Project Ruimte voor Maasdriel, Marensche Waarden Conclusie: voorde twee deelprojecten uit het project Ruimte voor Maasdriel lopen al twee m.e.r.-procedures.		
De aanleg, wijziging of uitbreiding van een bedrijventerrein	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op meer dan 150 ha.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een oppervlakte van 75 hectare of meer.
Mogelijk van toepassing door: – de geplande aanleg van een nieuwe bedrijventerrein ten noorden van de Drielseweg met een grootte van tussen de 45 en de 75 ha (bruto). Conclusie: een grensgeval voor een m.e.r.-beoordeling.		
De aanleg, wijziging of uitbreiding van een glastuinbouwgebied	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een oppervlakte van meer dan 100 hectare.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een oppervlakte van 50 hectare of meer.
Mogelijk van toepassing door: – de herstructurering van 60 ha (bruto) glastuinbouwgebied, de Grote Ingh – de realisatie van 90 ha (bruto) nieuw glastuinbouwgebied, Veilingweg (magneetlocatie) Conclusie: een m.e.r.-beoordelingsplicht en een grensgeval voor de m.e.r.-plicht.		
De bouw van woningen.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een aaneengesloten gebied en: 1°. 2.000 of meer woningen omvat buiten de bebouwde kom, of 2°. 4.000 of meer woningen omvat binnen de bebouwde kom.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een aaneengesloten gebied en 2.000 of meer woningen omvat binnen de bebouwde kom.
Mogelijk van toepassing door: – de geplande realisatie van 3.000 nieuwe woningen buiten de bebouwde kom tot 2030. Conclusie: een grensgeval voor de m.e.r.-plicht.		

De aanleg van een golfbaan.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een golfbaan die: 1°. een oppervlakte beslaat van 50 hectare of meer of 2°. een oppervlakte beslaat van 20 hectare of meer in een gevoelig gebied.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op : 1°. een oppervlakte van 25 hectare of meer, en 2°. een oppervlakte van 10 hectare of meer in een gevoelig gebied.
Mogelijk van toepassing door: – een mogelijk gewenste uitbreiding van de golfbaan "De Golfswaard" in gevoelig gebied, oppervlakte is nog onbekend. Conclusie: een m.e.r.-beoordelingsplicht en een grensgeval voor de m.e.r.-plicht.		
De wijziging of uitbreiding van: a. een autosnelweg of autoweg, niet zijnde een hoofdweg, of b. een weg als bedoeld in categorie 1.3 van onderdeel C van deze bijlage.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op: 1°. een weg met een tracélengte van 10 kilometer of meer, 2°. de verbreding van een weg met één of meer rijstroken en het te verbreden weggedeelte twee knooppunten of aansluitingen met elkaar verbindt, of 3°. de ombouw van een weg tot een autosnelweg of autoweg.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een weg met een tracélengte van 5 kilometer of meer.
Mogelijk van toepassing door: – de plannen voor rondweg Kerkdriel / Velddriel Conclusie: het al dan niet m.e.r.(beoordelings)plichtig zijn is afhankelijk van de uitvoering van de weg. De keuze voor de route en het type weg wordt gemaakt in een MER-achtige variantenstudie.		

Tabel 6.1: Overzicht van mogelijk m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten.

6.2.1 Doel van het hoofdstuk reikwijdte en detailniveau

De m.e.r.-procedure is een procedure die bedoeld is om het milieubelang vroegtijdig en volwaardig in de plan- en besluitvorming te betrekken. Plan-m.e.r. is een milieubeoordeling gekoppeld aan kaderstellende plannen en (globale besluiten), die beleidsmatige kaders geven aan mogelijk m.e.r.-plichtige activiteiten, maar deze nog niet concreet vastleggen.

Het hoofdstuk reikwijdte en detailniveau beschrijft welke milieuaspecten in het plan MER worden onderzocht en op welke manier. Dit alles ten behoeve van de raadpleging van betrokken bestuurlijke partijen over de reikwijdte en het detailniveau van het plan-MER.

m.e.r.-terminologie

In dit rapport worden de termen MER en m.e.r. gebruikt. MER staat voor milieueffectrapport, m.e.r. staat voor de procedure van de milieueffectrapportage als geheel.

Bijlage 1 geeft algemene achtergrondinformatie over m.e.r.

6.3 Stappen en inhoud plan-m.e.r.

Conform de Wet milieubeheer dient de plan-m.e.r.-procedure aan een aantal voorwaarden te voldoen. De plan-m.e.r.-procedure kent de volgende stappen:

- 1 Openbare kennisgeving
- 2 Raadpleging
- 3 Opstellen plan-MER
- 4 Publicatie en inspraak plan-MER
- 5 Doorwerking plan-MER in besluitvorming

6.3.1 Openbare kennisgeving

De eerste stap in de plan-m.e.r.-procedure is de openbare kennisgeving. In de stap moet op een geschikte wijze het besluit om met de plan-m.e.r.-procedure te starten kenbaar gemaakt worden.

In de kennisgeving staat ten minste:

- ~ Aankondiging plan en plan-m.e.r.-procedure
- ~ Welke stukken, waar en wanneer ter inzage liggen
- ~ Wie mag wanneer en op welke manier zienswijzen inbrengen
- ~ Aangeven of advies van de commissie m.e.r. wordt gevraagd

Het voornemen op de structuurvisie Maasdriel en het bijbehorende plan-MER op te stellen is gepubliceerd in huis-aan-huisblad het Carillon.

6.3.2 Raadpleging

Na de openbare kennisgeving komt de raadpleging van de betrokken bestuurlijke organen. Deze raadpleging is in principe vormvrij. In de praktijk is inmiddels de werkwijze gangbaar dat een startdocument ("Notitie Reikwijdte een Detailniveau") wordt opgesteld en dat dit document of toegezonden wordt aan betrokken bestuurlijke organen voor een reactie of wordt gepubliceerd en ter inzage wordt gelegd (als ware het een startnotitie voor een besluit m.e.r.-procedure).

De gemeente Maasdriel informeert de betrokken bestuurlijke organen door middel van een brief. De structuurvisie deel A, inclusief dit hoofdstuk wordt daarbij als bijlage verstuurd.

In het kader van de raadpleging kan ook advies gevraagd worden aan de commissie m.e.r. De commissie m.e.r. is een onafhankelijk commissie die advies geeft aan het bevoegd gezag over de te doorlopen procedure. Het betrekken van de commissie voor de m.e.r. is verplicht als:

- Als er m.e.r.-plichtige activiteiten in de EHS (Ecologische hoofdstructuur) plaatsvinden.
- Als er een voortoets nodig is, omdat effecten op Natura 2000-gebieden niet op voorhand uit te sluiten zijn.

In alle overige gevallen is het raadplegen van de commissie m.e.r. vrijwillig. Vooralsnog verwachten we geen effecten op Natura 2000-gebieden, maar er is wel sprake van een activiteit in of bij de EHS. Daarnaast wil de gemeente Maasdriel graag gebruik maken van de expertise van de commissie m.e.r. en biedt daarom de structuurvisie deel A, inclusief dit hoofdstuk aan deze commissie aan.

6.3.3 Opstellen plan-MER

In het plan-MER wordt het daadwerkelijk milieuonderzoek uitgevoerd. In dit onderzoek worden de effecten van de in de structuurvisie beschreven activiteiten beoordeeld. In paragraaf 3 wordt gedetailleerd beschreven hoe dit onderzoek wordt uitgevoerd. Wettelijk beschrijft het plan-MER ten minste:

- Samenvatting;
- Inhoud en doelstelling plan;
- Relatie met andere plannen;
- Bestaande toestand milieu en autonome ontwikkelingen;
- Beleidskader (mits relevant);
- Redelijke alternatieven (maar geen Meest Milieuvriendelijk Alternatief verplichting);
- Effecten, mitigerende en compenserende maatregelen;
- Leemten in kennis;
- Monitoringsmaatregelen (Evaluatie).

Los van deze randvoorwaarden rond de inhoud van het plan-MER is er een aantal belangrijke aandachtspunten:

- Het plan-m.e.r. heeft betrekking op het gehele plan (dus niet alleen de m.e.r.-plichtige activiteiten);
- Scoping is toegestaan. Dat wil zeggen dat het reikwijdte en het detailniveau van het milieuonderzoek afgestemd mag zijn op de reikwijdte en het detailniveau van de te nemen besluiten.

In het geval van de structuurvisie Maasdriel gaat het plan-MER onderdeel uitmaken van de Structuurvisie deel B.

6.3.4 Publicatie en inspraak plan-MER

De geïntegreerde structuurvisie en plan-MER (ontwerp) worden conform wettelijk eisen ter gepubliceerd en ter inzage gelegd. Tijdens de periode dat de geïntegreerde ontwerp structuurvisie/plan-MER ter inzage ligt heeft een ieder de mogelijkheid om in te spreken.

In deze periode vindt ook de raadpleging/toetsing van de commissie m.e.r. plaats.

6.3.5 Doorwerking plan-MER in besluitvorming

Na de inspraak wordt door de gemeenteraad een besluit genomen over de structuurvisie. De raad formuleert hierbij hoe zij met de uitkomsten van de plan-MER en de inspraakreacties om is gegaan. Vervolgens wordt de definitieve structuurvisie bekend gemaakt.

6.4 Reikwijdte en Detailniveau

6.4.1 Algemeen

Het plan MER is gekoppeld aan de structuurvisie Maasdriel. Het sluit daarmee aan op het detailniveau van de structuurvisie. Wanneer definitieve invullingen van activiteiten bekend zijn en in bestemmingsplannen worden vastgelegd, worden voor de m.e.r.-plichtige activiteiten project-MERren/besluit-MERren op inrichtingsniveau opgesteld. In het plan-MER wordt in ieder geval invulling gegeven aan de wettelijke gestelde eisen ten aanzien van inhoud.

Het plan-MER beschrijft op hoofdlijnen milieueffecten van de activiteiten in het gehele plangebied van de structuurvisie. Er wordt gefocust op onderdelen uit de structuurvisie waarvoor de structuurvisie kaderstellend is, waarvan milieueffecten worden verwacht en waarvan milieueffecten bepalend zijn voor keuzes in de structuurvisie. Hierbij wordt ingezoomd op de milieuaspecten die onderscheidend zijn. De manier waarop het voorgaande in het plan-MER wordt onderzocht is beschreven in deze paragraaf.

De effecten worden beschreven ten opzichte van de referentiesituatie 2020. Het jaartal 2020 is de planhorizon van de structuurvisie. Op bepaalde onderdelen wordt een doorkijk gemaakt richting 2030. In het plan-MER worden deze onderdelen ook bekeken. De referentiesituatie bestaat uit de huidige situatie en de vastgestelde autonome ontwikkelingen. De huidige situatie en autonome ontwikkeling van het gebied is beschreven in hoofdstuk 2 en 3.

Het vigerende ruimtelijk beleid is beschreven in hoofdstuk 3.

6.4.2 Onderdelen van de Structuurvisie en plan-MER

In hoofdstuk 5 is het ruimtelijk casco voor Maasdriel toegelicht. Dit ruimtelijk casco vormt het ruimtelijk toekomstbeeld voor de gemeente. Binnen de bandbreedte van het geschetste toekomstbeeld kunnen verschillende ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden. Op enkele onderdelen moeten deze ontwikkelingen op hun milieueffecten worden

bekeken. Deze paragraaf beschrijft thematisch de ruimtelijke ontwikkelingen die mogelijk zijn beoogd in de structuurvisie en de relatie van de ontwikkelingen met het plan-MER.

Per thema wordt ingegaan op:

- beschrijving van de mogelijke ontwikkeling;
- eventuele scenario's;
- al lopende procedures en onderzoeken;
- aandachtspunten voor het plan-MER.

1 Woningbouw ontwikkeling

- Er wordt uitgegaan van de groei van het aantal woningen om het voorzieningenniveau op peil te houden. Waarbij in de gemeente Maasdriel voorsnog niet wordt uitgegaan van krimp.
- In de structuurvisie worden 2 mogelijke plekken voor grootschalige woningbouw aangewezen. Het zijn de locaties Hedel Ammerzoden en Kerkdriel Velddriel. Het gaat om in totaal maximaal 3.000 woningen tot 2030 verdeeld over deze 2 plekken.
- Er is een aantal kleinschalige woningbouwlocaties (100 -25 woningen). Een hiervan is Kerkdriel noord. Dit is een kleine uitbreiding die planologisch al is mogelijk gemaakt door middel van een bestemmingsplan.
- In het project de Zandmeren is een woningbouwlocatie van circa 350 woningen opgenomen. Voor dit project loopt een aparte m.e.r.-procedure.

Aandachtspunten voor het plan-MER

- Hoewel strikt genomen de woningbouwontwikkeling niet m.e.r.- (beoordelings)plichtig is worden de activiteiten met mogelijke milieueffecten toch beschouwd in het MER.
- De woningbouwlocaties Hedel Ammerzoden en Kerkdriel Velddriel zijn planologisch nog niet mogelijk gemaakt. Er lopen op dit moment ook nog geen procedures. De locatieafweging is gebaseerd op het op peil houden van het voorzieningenniveau binnen beide bebouwingsconcentraties in de gemeente.
- De exacte invulling van de locaties is nog niet bekend.
- In het plan-MER wordt met name aandacht besteed aan deze twee woningbouwlocaties. De overige ontwikkelingen zijn zeer kleinschalig.
- Ontsluiting van nieuwe woningbouw heeft aandacht nodig. Dit is ook reeds benoemd in de MER voor de woningbouwlocatie in het project de Zandmeren.
- In het plan-MER wordt volstaan met het beschrijven van de milieueffecten van de voorgenomen ontwikkeling. Er worden geen scenario's uitgewerkt.
- Ten aanzien van de woningbouwontwikkeling wordt in het plan-MER met name gekeken naar de effecten qua infrastructuur, landschap, geluid, lucht en leefbaarheid.

2 Bedrijventerreinontwikkeling

- Het bedrijventerrein De Kampen Noord wordt als eerste ontwikkeld. Dit betreft een terrein van 12 ha. Het bestemmingsplan is opnieuw in voorbereiding. Een recent

bestemmingsplan voor deze locatie is gestrand bij de Raad van State vanwege het ontbreken van een voldoende gemotiveerd besluit.

- Ten noorden van de Drielseweg wordt uitgegaan van de ontwikkeling van 45 ha nieuwe bedrijventerrein. Hierbij wordt de mogelijkheid open gehouden om uit te groeien tot maximaal 75 ha. Hierbij wordt eerst de kleine 'driehoek' ingevuld en dan pas het groter gebied. In de structuurvisie wordt niet uitgegaan van een bedrijventerrein ten zuiden van de Drielseweg.
- Een aantal andere bedrijventerreinen wordt in beperkte mate vernieuwd. De bestemmingsplannen voor deze terreinen zijn conserverend ingestoken. Dit geldt onder andere voor het bedrijventerrein De Geerden en bedrijventerrein de Kampen.

Aandachtpunten voor het plan-MER

- Het plan-MER richt zich met name op de milieueffecten van het bedrijventerrein aan de Drielseweg.
- De ontwikkeling van het bedrijventerrein aan de Drielseweg is nog niet concreet. De exacte invulling van de locatie moet nog worden uitgewerkt. Er is hier nog niets planologisch vastgelegd. De locatiekeuze wordt in het plan-MER verder onderbouwd.
- Specifiek aandacht voor ontsluiting nieuw bedrijventerrein aan de Drielseweg en de consequenties voor landschap en leefbaarheid.

3 Ontwikkeling infrastructuur

- In de gemeente speelt een aantal zaken rond infrastructuur, namelijk de toekomstige rondweg rond Velddriel en Kerkdriel, de verbreding van de A2 en de rondweg Hedel.
- De rondweg Hedel is in 2009 gerealiseerd en maakt daarmee geen onderdeel uit van de ruimtelijke afweging in de structuurvisie.
- De verbreding van de A2 naar 2x3 rijstroken is gerealiseerd. Eerste verkenningen naar de mogelijkheden voor 2x4 rijstroken verkeren in een heel prematuur stadium. De ruimtelijke afweging hier rondom heen en het onderzoek naar de milieueffecten loopt via een apart spoor.
- De locatie van de rondweg Velddriel/Kerkdriel is als raster opgenomen op de structuurvisiekaart. De exacte locatie van deze weg en of hij er komt is nog onduidelijk. Op dit moment wordt een MER-achtig variantenstudie uitgevoerd door DHV in opdracht van de gemeente. Dit onderzoek vormt de basis voor de keuze van een variant door het college/de gemeenteraad. De keuze voor een tracé wordt niet in het kader van de structuurvisie gemaakt.

Aandachtpunten voor het plan-MER

- In het plan-MER worden de conclusies uit de variantenstudie opgenomen. Indien nodig wordt aanvullend nog een aantal aanvullende milieueffecten kwalitatief beschreven.

4 Ontwikkelingen rond landschap, natuur en water

- In de gemeente Maasdriel vindt een grootschalig project in de uiterwaarden plaats, namelijk het project "Ruimte voor Maasdriel". Het project Ruimte voor Maasdriel is

opgesplitst in 2 deelprojecten, het project Zandmeren en het project Marensche waarden. Voor elk van deze deelprojecten wordt een aparte MER gemaakt.

- Het project Zandmeren draait om een integrale ruimtelijke ontwikkeling waarin water, natuur, recreatie en woningbouw gecombineerd worden.
- MER Marensche waarden is doorlopen t.b.v. delfstofwinning. Het gebied wordt opgeleverd als natuur/water. Het project wordt in het kader van de structuurvisie beschouwd als een autonome ontwikkeling.
- De zoekgebieden voor waterberging zijn uit de oude structuurvisie gehaald. De wateropgave wordt voor de gemeente Maasdriel in bestaande waterlopen opgelost. Hiermee verdwijnen ook de reserveringen voor waterbergingsgebieden ook uit het nieuwe bestemmingsplan.

Aandachtpunten voor het plan-MER

- Het project Ruimte voor Maasdriel loopt een apart traject. In dit traject worden keuzes en de effecten van keuzes onderbouwd. In het plan-MER worden de conclusies van de MER voor de deelprojecten van het project opgenomen.
- De relatie van het project met benodigde infrastructuur krijgt in het plan-MER extra aandacht.

5 Grootchalige bedrijven glastuinbouw / champignonteelt

Er is een samenwerkingsverband gesloten tussen de provincie Gelderland, Waterschap Rivierenland en de gemeenten Zaltbommel en Maasdriel. Deze samenwerking pakt vraagstukken rondom glastuinbouw in een groter geheel op. In de vorige structuurvisie (Structuurvisie plus 2004-2015) was sprake van 5 concentratiegebieden in de gemeente. In de voorliggende structuurvisie zijn drie van deze gebieden afgefallen, namelijk:

- Hogeweg Rossum
- Harenseweg Hedel
- Ten zuiden van Kerkdriel

De afweging voor het al dan niet afvallen van locaties is gemaakt op basis van bijvoorbeeld ontsluiting of conflicterende functies. De locatie Hogeweg Rossum is afgefallen in verband met maatschappelijk draagvlak.

De twee overgebleven locaties zijn:

A De Grote Ingh (ongeveer 60 ha)

In dit gebied zitten al veel bedrijven. Het gehele gebied is al aangegeven als glas in het bestemmingsplan van 1993. Er wordt een nieuw bestemmingsplan vanuit de samenwerkingsorganisatie opgesteld voor dit gebied. Dit gebied heeft voor de gemeente prioriteit in de ontwikkeling. Voor de ontwikkeling wordt een haalbaarheidstudie uitgevoerd. Mocht de ontwikkeling niet van de grond komen, door bijvoorbeeld het niet beschikbaar komen van grond voor glastuinbouw, dan gaat de gemeente door met ontwikkeling van de locatie Veilingweg.

B Veilingweg ("magneetlocatie" ongeveer maximaal 90 ha)

Dit gebied is in het bestemmingsplan van 1993 al bestemd als glas. Het gebied is op dit moment nog vooral landbouwgebied. Voor dit gebied gaat de samenwerkingsorganisatie ook een nieuw bestemmingsplan opstellen ten behoeve van de glastuinbouwontwikkeling. De ontwikkeling is pas beoogd nadat het gebied van De Grote Ingh vol is, of wanneer dat gebied na de haalbaarheidsstudie alsnog zal afvallen.

Aandachtpunten voor het plan-MER

- De afweging rond de locaties is gemaakt op de schaal van de Bommelerwaard door de stuurgroep Herstructurering Glastuinbouw en Paddenstoelenteelt Bommelerwaard. De conclusies van deze afweging worden opgenomen in het plan-MER. Deze afweging wordt kwalitatief aangevuld met eventueel ontbrekende milieueffecten.
- Locatie de Grote Ingh betreft een combinatie van herstructurering en nieuwvestiging.
- Belangrijkste invloed van de glastuinbouw op benodigde infrastructuur, het effect op landschap en natuur (locatie de Grote Ingh ligt in de buurt van de EHS).

6 Recreatieve ontwikkelingen

- In het project Ruimte voor Maasdriel is ook aan aantal recreatieve ontwikkelingen voorzien. Deze ontwikkelingen worden bekeken in de twee MER-ren voor dit project.
- In de Kil van Hurwenen vind een herinrichting plaats. Deze herinrichting maakt ook het extensief recreatief medegebruik van deze omgeving mogelijk. In het kader van het plan-MER wordt dit project wordt beschouwd als autonome ontwikkeling. De effecten van dit project worden niet in het plan-MER beschreven.
- In de Piekenwaard ligt een bestaande 9-holes golfbaan. Per brief is door het bestuur van de golfbaan gevraagd aan de gemeente om mee te werken aan de uitbreiding van deze golfbaan naar 18 of wellicht 27 holes. De gemeente wil in principe medewerking verlenen aan een vorm van uitbreiding. Concrete plannen voor deze uitbreiding moeten nog worden uitgewerkt. Deze ontwikkeling sluit aan bij de in de structuurvisie voorziene grootschalige recreatieve voorziening op deze plek.

Aandachtpunten voor het Plan-MER

- De geplande uitbreiding van de golfbaan ligt in gevoelig gebied (EHS).
- In het plan-MER wordt beschreven wat de (on)mogelijkheden van de voorgestelde locatie vanuit milieuoogpunt zijn. Daarbij wordt met name gekeken naar de effecten op landschap, natuur en de verkeersaantrekkende werking en of er mogelijke alternatieven zijn.
- Voor de realisatie van de golfbaan is een bestemmingsplan herziening nodig. Ge koppeld aan deze bestemmingsplanwijziging moet een besluit-MER worden uitgevoerd. In het plan-MER worden aandachtspunten voor deze MER opgenomen.

6.4.3 Aanpak effectenbeschrijving en methodiek

In het plan-MER bij de Structuurvisie Maasdriel 2020 worden de milieueffecten van de voorziene ruimtelijke ontwikkelingen aan de hand van de volgende vijf clusters beschreven:

- Verkeer, vervoer en infrastructuur;
- Milieu (lucht, geluid, externe veiligheid, geur);
- Landschap, cultuurhistorie en archeologie;
- Natuur, bodem en water;
- Wonen, werken, recreatie, sport, sociale effecten.

In tabel 6.2 is een overzicht gegeven van de clusters, de deelcluster en de effecten.

Tabel 6.2 Beoordelingskader

Cluster	Deelcluster	Effect
Verkeer, Vervoer en infrastructuur	Mobiliteitsontwikkeling, bereikbaarheid, verkeersafwikkeling	Toename verkeer als gevolg van ontwikkelingen, Capaciteit infrastructuur op macroniveau
	Langzaam verkeer / openbaar vervoer	Effecten op bestaande voorzieningen, kansen voor nieuwe voorzieningen
	Verkeersveiligheid	Knelpunten
Milieu	Lucht	Toename uitstoot luchtverontreinigende stoffen
	Geluid	Geluiduitstraling op omgeving door (toename) wegverkeer, spoor en bedrijvigheid
		Geluidbeperkingen vanuit omgeving op ontwikkeling
	Externe Veiligheid	Risico's vanuit ontwikkelingen op omgeving (inrichtingen en vervoer gevaarlijke stoffen)
		Beperkingen vanuit omgeving (vervoer gevaarlijke stoffen, inrichtingen, buisleidingen)
	Geur	Consequenties van geurhindercontouren op mogelijkheden voor ontwikkeling
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	Landschap	Landschappelijke structuur
		Ruimtelijke-visuele kwaliteit
		Landschappelijke en aardkundige waarden
	Cultuurhistorie	Beschermde waarden
		Overige niet beschermde waarden
		Ensemblewaarden
	Archeologie	Archeologische verwachtingswaarde
		Beschermde monumenten
Natuur, bodem en water	Natuur	Beschermde gebieden (EHS)
		Beschermde soorten
		Ecologische relaties (EVZ's)
		Natura 2000
	Bodem	Bodemkwaliteit, bodemstructuur, grondbalans
	Water	Grond- en oppervlaktewater
		Kwetsbare gebieden
		Wateropgaven
Wonen, werken, recreatie en sport	Wonen	Effect op bestaande en toekomstige woningen
	Werken	Effect op bestaande en effect van toekomstige bedrijventerrein(en)
	Recreatie en sport	Effect op bestaande en effect van toekomstige voorzieningen
	Landbouw	Landbouwkundige situatie
	Sociale aspecten	Hinderbeleving

De beoordeling van de milieueffecten wordt in het plan-MER kwalitatief beschreven op basis van bestaande informatie en al lopende onderzoeken. Eventuele alternatieven of scenario's worden kwalitatief met elkaar vergeleken.

In het plan-MER wordt ingezoomd op de belangrijkste effecten gericht op de ruimtelijke ontwikkelingen zoals die zijn beschreven in de vorige paragraaf. Het gaat hierbij om de realisatie van een bedrijventerrein, ontwikkeling van glastuinbouw, ontwikkeling van woningbouw en de ontwikkeling van een golfbaan in of nabij de EHS.

Verkeer, vervoer en infrastructuur

In het plan-MER wordt de invloed van ontwikkelingen op de bestaande infrastructuur en het verkeer en vervoer bekeken. Het gaat dan om bijvoorbeeld de verkeersaantrekkende werking van glastuinbouw, bedrijventerrein of woningbouw. Het effect van ontwikkeling op verkeer en vervoer wordt kwalitatief beschreven. In het kader van het plan-MER worden geen (model) berekeningen uitgevoerd.

De vraag naar nieuwe infrastructuur (rondweg Kerkdriel en Velddriel) wordt in relatie tot de andere ruimtelijke ontwikkelingen uit de structuurvisie beschreven. Deze beschrijving wordt gebaseerd op de conclusies uit de variantenstudie die op dit moment al wordt uitgevoerd.

Milieu (lucht, geluid, externe veiligheid, geur)

In dit cluster wordt bekeken in hoeverre de ruimtelijke ontwikkelingen een effect hebben op lucht, geluid, externe veiligheid en geur; de nieuwe ontwikkeling als bron. Daarnaast wordt bekeken in hoeverre de ruimtelijke ontwikkelingen belemmerd worden door aspecten als lucht, geluid, externe veiligheid en geur; de nieuwe ontwikkeling als "gevoelige bestemming".

De effecten op het gebied van lucht en geluid worden bepaald op basis van hoeveelheden en soort verkeer. Waarbij verkeer wordt gezien als de belangrijkste producent van geluid en lucht.

Bij externe veiligheid wordt met name stil gestaan bij het vervoer van vervoer gevaarlijke stoffen en de aanwezigheid van een of meerdere leidingstraten. De belangrijkste bron hiervoor is de risicoatlas Gelderland. Ook wordt er gekeken naar eventuele inrichtingen die van invloed kunnen zijn in het kader van het BEVI (Besluit externe veiligheid inrichtingen).

Landschap, cultuurhistorie en archeologie

In het plan-MER wordt op hoofdlijnen bekeken welke landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden aanwezig zijn in het gebied en welke effecten de ruimtelijke ontwikkelingen hier op hebben. Dit gebeurt op basis van bestaande informatie.

Natuur, bodem en water

Bodem is naar verwachting geen maatgevend criterium voor de voorziene ruimtelijke ontwikkelingen.

In het plan-MER wordt de invloed van de ruimtelijke ontwikkelingen op bestaande beschermde natuurgebieden beschreven (EHS). Met name het effect van de mogelijke uitbreiding van de golfbaan en de herstructurering van glastuinbouwgebied de Grote Ingh, welke dicht tegen de EHS aan ligt, worden hierbij bekeken.

Een eerste inschatting is dat de ontwikkelingen uit de structuurvisie geen effecten op Natura 2000-gebieden (Gebied Uiterwaarden Waal, nr. 68) hebben. Er is daarom geen passende beoordeling nodig. In het plan-MER wordt dit verder gemotiveerd.

Wonen, werken, recreatie en sport, landbouw en sociale aspecten

Op een globaal niveau worden de invloed van de ontwikkelingen uit de structuurvisie op de bestaande situatie rond wonen, werken, recreatie en sport, landbouw en sociale aspecten beschreven.

7 Bronnen

- BRO, 2009. *Ruimtelijk Structuurbeeld Kerkdriel. Eindrapportage*. BRO Boxtel: Boxtel.
- BTL Advies B.V., 2008. *Bomenstructuurplan gemeente Maasdriel*. BTL Advies B.V.: Oisterwijk.
- Companen, 2009. Woningmarktonderzoek Bommelerwaard 2009.
- Dekker Van de Kamp, 2008. *Milieueffectstudie Ruimte voor Maasdriel. Deelgebied Marensche Waarden*. Dekker Van de Kamp: Oosterhout.
- Gemeente Maasdriel, 2009 (vastgesteld 12 november 2009). *Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)*. Gemeente Maasdriel, Kerkdriel.
- Gemeente Maasdriel, 2009 (vastgesteld 12 november 2009). *Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR)*. Gemeente Maasdriel, Kerkdriel.
- Gemeente Maasdriel, 2000 (vastgesteld 11 mei 2000), *Notitie Economische Zaken Maasdriel*. Gemeente Maasdriel, Kerkdriel.
- Gemeente Maasdriel, 2009 (vastgesteld 26 november 2009), *Raadsbesluit instemming 'Samenwerkingsovereenkomst Bommelerwaard inzake de oprichting van de uitvoeringsorganisatie en de realisatie van de gezamenlijke doelen in het kader van de herstructurering van de glastuinbouw en de paddenstoelenteelt in de Bommelerwaard'*. Gemeente Maasdriel, Kerkdriel.
- Gemeente Maasdriel, 2004. *StructuurvisiePlus 2004-2015*. Gemeente Maasdriel, Kerkdriel.
- Gemeente Maasdriel, 2008a. *Paddestoelenpact*. Gemeente Maasdriel: Kerkdriel.
- Gemeente Maasdriel, 2008b. *Verkeerscirculatieplan Gemeente Maasdriel ten oosten van de A2. Met zwaarverkeersroute Paddenstoelencluster*. DHV: Amersfoort.
- Gemeente Maasdriel, 2008c. *Visie Maasdriel 2020+*. Gemeente Maasdriel: Kerkdriel.
- Gemeente Maasdriel, 2004. *Welstandsnota*. Gemeente Maasdriel: Kerkdriel.
- Gemeente Maasdriel, Niba Projecten & Dekker Van de Kamp, 2005. *Ruimte voor Maasdriel*. Gemeente Maasdriel: Kerkdriel.
- Gemeente Maasdriel, gemeente Zaltbommel & Waterschap Rivierenland, 2007. *Waterplan Bommelerwaard. Ruimte voor water, water voor ruimtelijke kwaliteit*. Gemeente Zaltbommel: Zaltbommel.
- Gemeente Zaltbommel, 2005. *Ontwikkelingsbeeld Zaltbommel 2020*. Gemeente Zaltbommel: Zaltbommel.
- Gemeente Maasdriel & Woningstichting Maasdriel, 2009. *Aantrekkelijk, Leefbaar En Mooi. Toekomstbeeld en uitvoeringsprogramma Alem*. Gemeente Maasdriel: Kerkdriel.
- Gemeente Zaltbommel, 2005. *Ontwikkelingsbeeld Zaltbommel 2020. Kern Zaltbommel*. Gemeente Zaltbommel: Zaltbommel.
- Groen-planning, 2007. *Startnotitie MER en SMB/Plan MER 'Ruimte voor Maasdriel, de Zandmeren'*. Groen-planning: Maastricht.
- Hooft, H. van, 2009. *Projectplan Ontsluiting paddenstoelencluster/zuidzijde Kerkdriel*. Gemeente Maasdriel: Kerkdriel.

- Laagland'advies, 2007. *Heerewaarden springlevend naar 2015. Toekomstvisie, uitvoeringsprogramma en advies*. Laagland'advies: Houten.
- Leisure Result, 2006. *Toeristisch-recreatieve visie en actieplan Rivierenland*. Leisure Result: Gouda.
- Ministerie van V&W, 2006a. *Beleidslijn grote rivieren*. Ministerie van V&W: 's-Gravenhage.
- Ministerie van V&W, 2006b. *PKB Ruimte voor de Rivier. Investeren in veiligheid en vitaliteit van het rivierengebied*. Ministerie van V&W: 's-Gravenhage.
- Ministerie van VROM, LNV, V&W & EZ, 2006. *Nota Ruimte. Ruimte voor Ontwikkeling*. 's-Gravenhage: Ministerie van VROM.
- OBB Ingenieursbureau, 2008. *Buiten zijn, ja leuk! Speelruimteplan gemeente Maasdriel*. OBB Ingenieursbureau: Deventer.
- Pouderoyen, 2006. *Structuurschets bedrijventerrein Hedel-oost*. Pouderoyen, Nijmegen.
- Pouderoyen, 2005. *Bestemmingsplan Buitengebied 2006*. Pouderoyen, Nijmegen.
- Pouderoyen, 2004. *StructuurvisiePlus Maasdriel*. Pouderoyen, Nijmegen.
- Provincie Gelderland, 2009. *Ruimtelijke Verordening Gelderland (Ontwerp door GS vastgesteld 23 september 2009)*. Provincie Gelderland: Arnhem.
- Provincie Gelderland, 2006a. *Gebiedsplan Natuur en Landschap Gelderland 2006*. Provincie Gelderland: Arnhem.
- Provincie Gelderland, 2006b. *Streekplanuitwerking Zoekzones stedelijke functies en landschappelijke versterking*. Provincie Gelderland: Arnhem.
- Provincie Gelderland, 2005. *Streekplan Gelderland 2005. Kansen voor de regio's*. Provincie Gelderland: Arnhem.
- Provincie Gelderland, 2003. *Woonvisie Gelderland. Woonbeleid met kwaliteit*. Provincie Gelderland: Arnhem.
- Provincie Gelderland, 2000. *Milieueffect rapport Glastuinbouw Bommelerwaard*. IWACO: Maastricht.
- Provincie Gelderland, 1995. *Strategisch Groenproject Fort Sint Andries*. Provincie Gelderland: Arnhem.
- Provincie Gelderland, 1989. *Monumenten Inventarisatieproject Rivierenland. Maasdriel*. Provincie Gelderland, Arnhem.
- Regio Rivierenland, 2009. *Kwalitatief woningbouwprogramma 2010-2019 Regio Rivierenland*. Regio Rivierenland: Tiel.
- Regio Rivierenland, 2004. *Structuurvisie Rivierenland 2004-2015*. Regio Rivierenland: Tiel.
- Stekelenburg, D. & M. Verbeet, 2008. *Heerewaarden springlevend naar 2015. Stand van zaken uitvoeringsprogramma, versie 2008*. Projectgroep HW-2015: Kerkdriel.
- Stuurgroep Regionaal Plan Bommelerwaard, 2003. *Regionaal plan Bommelerwaard. Een ruimtelijke ontwikkelingsvisie voor het buitengebied*. HPC bv: Arnhem.
- VIA, 2008. *Mobiliteitsplan Maasdriel 2020. Verkeer op de juiste plaats*.
- Waterschap Rivierenland, 2006. *Nota waterbeheer in stedelijk gebied*. Waterschap Rivierenland: Tiel.

- Waterschap Rivierenland, 2002. *Integraal Waterbeheersplan Gelders Rivierengebied 2002-2006*. Waterschap Rivierenland: Tiel.
- Werkgroep Kassen en Landschap, 2008. *Visie ontwikkeling glastuinbouw Bomme-lerwaard*.
- http://www.gelderland.nl/Documenten/Themas/Ruimtelijke_Ordening/Nieuwe_wet_Ruimtelijke_Ordening/verordening%20voorontwerp_vastgesteld%2023%20juni%202009%20GSconcept_1.pdf, geraadpleegd op 15 september 2009.
- <http://www.gelderland.nl/eCache/DEF/3/099.html>, geraadpleegd op 15 september 2009.

Bijlage 1 Kader m.e.r.

In het kader van de plan- en besluitvorming voor ruimtelijke ontwikkelingen moet in een aantal gevallen een m.e.r.-procedure worden doorlopen (m.e.r. staat voor milieueffectrapportage). Wet- en regelgeving ten aanzien van m.e.r. is vastgelegd in de Wet Milieu-beheer 2008 en het Besluit m.e.r. 1994, laatst gewijzigd 2009 [VROM, 2009].

M.e.r. beoogt een vroegtijdige en volwaardige inbreng van het milieubelang in de plan- en besluitvorming. Deze inbreng wordt wettelijk geborgd door het stellen van eisen aan de inhoud (o.a. het opstellen van een milieueffectrapport (MER)) en aan de procedure (o.a. inspraak en toetsing).

De m.e.r.-regelgeving maakt onderscheid in twee m.e.r.- procedures:

- Plan-m.e.r.: milieubeoordeling gekoppeld aan een kaderstellend plan of besluit;
- Besluit - of Project-m.e.r.: milieubeoordeling gekoppeld aan een concreet besluit of vergunning.

Plan-m.e.r. en besluit/project-m.e.r. beogen hetzelfde: vroegtijdige en volwaardige inbreng van het milieubelang in de plan- en besluitvorming. Het verschil tussen plan-m.e.r. en besluit/project-m.e.r. zit in de plaats in de planvorming (plan-m.e.r. eerder dan besluit/project-m.e.r.) en de bij wet gestelde inhoudelijke en procedurele eisen (bij besluit/project-m.e.r. meer dan bij plan-m.e.r.).

In het Besluit m.e.r. is een overzicht gegeven van activiteiten waarvoor m.e.r. van toepassing is, drempelwaarden waarboven sprake is van m.e.r. en de plannen en besluiten waaraan de m.e.r. gekoppeld is.

Of en zo ja welke m.e.r.-procedure doorlopen moet worden hangt af van:

- Is de voorgenomen activiteit een activiteit zoals opgenomen in het Besluit m.e.r.?
- Worden de in het Besluit m.e.r. genoemde drempelwaarden overschreden ?
- Wordt de voorgenomen activiteit gekoppeld aan een plan- en/of besluit zoals genoemd in het Besluit-m.e.r. ?
- Wordt de voorgenomen activiteit concreet vastgelegd in een (eind-) bestemmingsplan of vergunning of globaal in een kaderstellend plan of globaal bestemmingsplan?

Daarbij is een aantal opties mogelijk:

- Geen m.e.r.-procedure als de voorgenomen activiteit geen m.e.r.-plichtige activiteit is en/of drempelwaarden niet worden overschreden en/of de voorgenomen activiteit niet is gekoppeld aan m.e.r.-plichtig plan of besluit;
- Een besluit/project-m.e.r.-procedure als de voorgenomen activiteit een m.e.r.-plichtige activiteit is, drempelwaarden worden overschreden en de voorgenomen activiteit gekoppeld is aan m.e.r.-plichtig besluit of vergunning, dat de voorgenomen activiteit concreet vastlegt;
- Een m.e.r.-beoordelingsprocedure als de voorgenomen activiteit geen m.e.r.-plichtige activiteit is, de drempelwaarden voor de m.e.r.-plicht niet worden over-

schreden, maar wel die voor de m.e.r.-beoordelingsplicht en de voorgenomen activiteit gekoppeld is aan m.e.r.-plichtig besluit of vergunning, dat de voorgenomen activiteit concreet vastlegt;

- Een plan-m.e.r.-procedure als de voorgenomen activiteit een m.e.r.-plichtige of m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteit is, drempelwaarden worden overschreden en de voorgenomen activiteit gekoppeld is aan m.e.r.-plichtig plan of besluit, dat kaderstellend is voor de voorgenomen activiteit, maar deze niet concreet vastlegt. Daarnaast is een plan-m.e.r. verplicht als het plan kaderstellend is voor een activiteit, waarvoor een passende beoordeling nodig is. Een passende beoordeling is nodig als een activiteit mogelijk significant negatieve effecten heeft op een Natura 2000-gebied. Het maakt hierbij niet uit of de activiteit wel of niet in het Besluit m.e.r. genoemd is.

Definities m.e.r.

m.e.r.

milieueffectrapportage: procedure om het milieubelang vroegtijdig en volwaardig in te brengen in de plan- en besluitvorming voor activiteiten, waarvan op voorhand wordt verwacht dat zij (grote) milieueffecten met zich meebrengen.

MER

milieueffectrapport: belangrijkste document in de m.e.r.-procedure, waarin de effecten van een voorgenomen activiteit worden onderzocht en beoordeeld.

Plan-m.e.r. (= locatie m.e.r.)

milieubeoordeling gekoppeld aan een wettelijk en/of bestuursrechterlijk verplicht plan of besluit dat kaderstellend is voor een (mogelijk) m.e.r.-plichtige of m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteit en/of kaderstellend is voor een activiteit waarvoor een passende beoordeling moet worden doorlopen, vanwege verwacht effect op Natura 2000-gebieden.

Besluit-m.e.r. (= project-m.e.r., = inrichtingsm.e.r.)

milieubeoordeling gekoppeld aan een besluit of vergunning, waarin de voorgenomen activiteit concreet wordt vastgelegd.

M.e.r.-beoordeling

procedure waarin de beslissing of in het kader van een ruimtelijk planologische procedure een m.e.r.-procedure moet worden doorlopen, niet bij wet vastligt, maar een beslissing is van bevoegd gezag.